

Näringsutskottets betänkande 2025/26:NU11

Handelspolitik

Sammanfattning

Utskottet föreslår att riksdagen avslår samtliga motionsyrkanden om internationell handel, EU:s inre marknad, handels- och investeringsfrämjande och hållbart företagande. Motionsyrkandena rör bl.a. inriktningen för EU:s och Sveriges handelspolitik, en reformering av WTO, handelsrelationer med vissa länder och regioner, e-handel samt den fria rörligheten för varor och tjänster på EU:s inre marknad. Yrkandena berör även export- och investeringsfrämjande åtgärder samt företags ansvar för klimat, miljö och mänskliga rättigheter. Utskottet hänvisar bl.a. till den förda politiken och pågående arbete.

I betänkandet finns 20 reservationer (S, V, C, MP).

Behandlade förslag

79 yrkanden i motioner från allmänna motionstiden 2025/26.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut3

Redogörelse för ärendet6

Utskottets överväganden.....7

 Internationell handel.....7

 Utskottets ställningstagande.....20

 EU:s inre marknad24

 Utskottets ställningstagande.....30

 Handels- och investeringsfrämjande.....33

 Utskottets ställningstagande.....41

 Hållbart företagande43

 Utskottets ställningstagande.....47

Reservationer49

 1. Inriktningen för EU:s och Sveriges handelspolitik, punkt 1 (S)49

 2. Inriktningen för EU:s och Sveriges handelspolitik, punkt 1 (V)50

 3. Inriktningen för EU:s och Sveriges handelspolitik, punkt 1 (C).....51

 4. Inriktningen för EU:s och Sveriges handelspolitik, punkt 1 (MP).....53

 5. Handel med sälprodukter, punkt 2 (S, C)54

 6. Handel med sälprodukter, punkt 2 – motiveringen (MP)55

 7. Övrigt om internationell handel, punkt 3 (S, C)55

 8. Övrigt om internationell handel, punkt 3 – motiveringen (V)56

 9. Övrigt om internationell handel, punkt 3 – motiveringen (MP)57

 10. EU:s inre marknad, punkt 4 (S)58

 11. EU:s inre marknad, punkt 4 (C).....59

 12. EU:s inre marknad, punkt 4 (MP).....60

 13. Handels- och investeringsfrämjande åtgärder, punkt 5 (S)62

 14. Handels- och investeringsfrämjande åtgärder, punkt 5 (V)63

 15. Handels- och investeringsfrämjande åtgärder, punkt 5 (C)65

 16. Handels- och investeringsfrämjande åtgärder, punkt 5 (MP)66

 17. Granskning av direktinvesteringar, punkt 6 (S, C)68

 18. Hållbart företagande, punkt 7 (V).....68

 19. Hållbart företagande, punkt 7 (MP).....70

 20. Hållbart företagande, punkt 7 – motiveringen (S)71

Bilaga

Förteckning över behandlade förslag73

 Motioner från allmänna motionstiden 2025/2673

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

Internationell handel

1. Inriktningen för EU:s och Sveriges handelspolitik

Riksdagen avslår motionerna

2025/26:1924 av Boriana Åberg (M),

2025/26:2307 av Mathias Tegnér (S) yrkande 3,

2025/26:2860 av Boriana Åberg (M),

2025/26:3282 av Katarina Luhr m.fl. (MP) yrkande 18,

2025/26:3422 av Katarina Luhr m.fl. (MP) yrkandena 73–75 och 203,

2025/26:3440 av Håkan Svenneling m.fl. (V) yrkande 42,

2025/26:3509 av Daniel Helldén m.fl. (MP) yrkande 38,

2025/26:3582 av Rickard Nordin m.fl. (C) yrkande 9,

2025/26:3593 av Fredrik Olovsson m.fl. (S) yrkandena 33, 34, 37 och 38 samt

2025/26:3623 av Morgan Johansson m.fl. (S) yrkandena 8, 66 och 67.

Reservation 1 (S)

Reservation 2 (V)

Reservation 3 (C)

Reservation 4 (MP)

2. Handel med sälprodukter

Riksdagen avslår motionerna

2025/26:2237 av Sten Bergheden (M),

2025/26:2401 av Markus Wiechel (SD) yrkandena 1 och 2,

2025/26:2825 av Stina Larsson m.fl. (C) yrkande 18,

2025/26:3285 av Camilla Brunsberg (M) yrkande 3 och

2025/26:3733 av Åsa Westlund m.fl. (S) yrkande 72.

Reservation 5 (S, C)

Reservation 6 (MP) – motiveringen

3. Övrigt om internationell handel

Riksdagen avslår motionerna

2025/26:2831 av Elisabeth Thand Ringqvist m.fl. (C) yrkandena 25 och 26,

2025/26:3582 av Rickard Nordin m.fl. (C) yrkande 14,

2025/26:3593 av Fredrik Olovsson m.fl. (S) yrkandena 28, 32 och 39,

2025/26:3623 av Morgan Johansson m.fl. (S) yrkande 68 och

2025/26:3729 av Kerstin Lundgren m.fl. (C) yrkande 35.

Reservation 7 (S, C)

Reservation 8 (V) – motiveringen

Reservation 9 (MP) – motiveringen

*EU:s inre marknad***4. EU:s inre marknad**

Riksdagen avslår motionerna

2025/26:2297 av Markus Selin (S) yrkande 3,
 2025/26:2396 av Markus Wiechel (SD) yrkandena 1 och 2,
 2025/26:2823 av Stina Larsson m.fl. (C) yrkande 18,
 2025/26:2831 av Elisabeth Thand Ringqvist m.fl. (C) yrkandena 11 och 27,
 2025/26:3191 av Jonny Cato m.fl. (C) yrkande 8,
 2025/26:3548 av Daniel Helldén m.fl. (MP) yrkandena 47, 79 och 80,
 2025/26:3582 av Rickard Nordin m.fl. (C) yrkande 17,
 2025/26:3593 av Fredrik Olovsson m.fl. (S) yrkande 27 och
 2025/26:3596 av Elisabeth Thand Ringqvist m.fl. (C) yrkande 4.

Reservation 10 (S)

Reservation 11 (C)

Reservation 12 (MP)

*Handels- och investeringsfrämjande***5. Handels- och investeringsfrämjande åtgärder**

Riksdagen avslår motionerna

2025/26:626 av Jamal El-Haj (-),
 2025/26:2105 av Sten Bergheden (M) yrkande 2,
 2025/26:2776 av Håkan Svenneling m.fl. (V) yrkandena 8, 14 och 15,
 2025/26:2796 av Mathias Tegnér (S) yrkande 2,
 2025/26:2818 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 36,
 2025/26:2831 av Elisabeth Thand Ringqvist m.fl. (C) yrkande 28,
 2025/26:3422 av Katarina Luhr m.fl. (MP) yrkande 25,
 2025/26:3582 av Rickard Nordin m.fl. (C) yrkande 16,
 2025/26:3593 av Fredrik Olovsson m.fl. (S) yrkandena 8, 15, 24–26, 29–31, 40–42 och 45 samt
 2025/26:3809 av Joar Forssell (L).

Reservation 13 (S)

Reservation 14 (V)

Reservation 15 (C)

Reservation 16 (MP)

6. Granskning av direktinvesteringar

Riksdagen avslår motionerna

2025/26:2307 av Mathias Tegnér (S) yrkande 5,
 2025/26:2831 av Elisabeth Thand Ringqvist m.fl. (C) yrkande 29 och
 2025/26:3593 av Fredrik Olovsson m.fl. (S) yrkande 47.

Reservation 17 (S, C)

*Hållbart företagande***7. Hållbart företagande**

Riksdagen avslår motionerna

2025/26:196 av Rashid Farivar (SD) yrkande 1,

2025/26:2369 av Håkan Svenneling m.fl. (V) yrkande 16,

2025/26:2776 av Håkan Svenneling m.fl. (V) yrkandena 9 och 23,

2025/26:3282 av Katarina Luhr m.fl. (MP) yrkande 17,

2025/26:3422 av Katarina Luhr m.fl. (MP) yrkande 77,

2025/26:3440 av Håkan Svenneling m.fl. (V) yrkande 11 och

2025/26:3509 av Daniel Helldén m.fl. (MP) yrkande 40.

Reservation 18 (V)

Reservation 19 (MP)

Reservation 20 (S) – motiveringen

Stockholm den 3 februari 2026

På näringsutskottets vägnar

Tobias Andersson

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Tobias Andersson (SD), Anders Ådahl (C), Fredrik Olovsson (S), Jesper Skalberg Karlsson (M), Josef Fransson (SD), Mattias Jonsson (S), Ann-Charlotte Hammar Johnsson (M), Marianne Fundahn (S), Eric Palmqvist (SD), Isak From (S), Kjell Jansson (M), Camilla Brodin (KD), Johnny Svedin (SD), Katarina Luhr (MP), Louise Eklund (L), Daniel Vencu Velasquez Castro (S) och Håkan Svenneling (V).

Redogörelse för ärendet

I detta betänkande behandlar utskottet 79 yrkanden i motioner från allmänna motionstiden 2025/26 som rör olika handelspolitiska frågor. I bilagan finns en förteckning över de behandlade förslagen.

Utskottets överväganden

Internationell handel

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motioner som bl.a. rör inriktningen för EU:s och Sveriges handelspolitik, en reformering av WTO, fler frihandelsavtal, utformning av handelsavtal, handelsrelationer med vissa länder och regioner, handel med klimatsmarta varor och tjänster, handel med sälprodukter samt gränsjusteringsmekanismen för koldioxid. Utskottet hänvisar främst till den förda politiken och pågående arbete.

Jämför reservation 1 (S), 2 (V), 3 (C), 4 (MP) och 5 (S, C), motivreservation 6 (MP), reservation 7 (S, C) och motivreservation 8 (V) och 9 (MP).

Motionerna

Inriktningen för EU:s och Sveriges handelspolitik

I partimotion 2025/26:3509 av Daniel Helldén m.fl. (MP) yrkande 38 föreslås ett tillkännagivande om att Sverige ska vara ett föregångsland för fri, rättvis och hållbar handel. Motionärerna anser att goda arbetsvillkor och minskad klimatpåverkan ses som grundläggande villkor för handelspolitiken.

I kommittémotion 2025/26:3593 av Fredrik Olovsson m.fl. (S) yrkande 33 föreslås ett tillkännagivande om att modernisera Världshandelsorganisationens (WTO) regelverk och återupprätta ett fungerande tvistlösningssystem. I motionens yrkande 34 föreslås att handeln med Ukraina bör stärkas och i yrkande 37 att Sverige bör verka för att alla EU:s handelsavtal ska innehålla krav på mänskliga rättigheter, arbetsvillkor, miljöskydd och antikorrupktion. Motionärerna anför vidare i yrkande 38 att handelspolitiken ska bidra till genomförandet av Agenda 2030 och Parisavtalet.

I kommittémotion 2025/26:3623 av Morgan Johansson m.fl. (S) yrkande 8 föreslås ett tillkännagivande om att Sverige och EU ska stärka handeln med Ukraina så att Ukraina i ökad utsträckning får tillgång till EU:s inre marknad. Av motionens yrkande 66 framgår vidare att motionärerna anser att grunden i den handelspolitik som förs bör vara en fri, hållbar och rättvis handel. En sådan inriktning skulle enligt motionärerna bidra till att handelns fördelar kan komma alla till del och att förtroendet för frihandel därmed kan upprätthållas, även när denna ordning är satt under stor press. I yrkande 67 förordar motionärerna ett tillkännagivande om att WTO måste stärkas och moderniseras för att kunna möta de utmaningar som det multilaterala handelssystemet står inför.

I kommittémotion 2025/26:3440 av Håkan Svenneling m.fl. (V) yrkande 42 föreslås ett tillkännagivande om att regeringen bör återkomma med en plan för att underlätta handeln mellan Sverige och Palestina.

I kommittémotion 2025/26:3582 av Rickard Nordin m.fl. (C) yrkande 9 föreslås ett tillkännagivande om att Sverige bör vara pådrivande för att EU skyndsamt ska bredda systemet med klimattullar till fler sektorer. Klimattullar minskar nämligen risken för koldioxidläckage, främjar rättvis konkurrens och stärker ambitionerna för utsläppsminskningar såväl i EU som internationellt.

I kommittémotion 2025/26:3282 av Katarina Luhr m.fl. (MP) yrkande 18 föreslås ett tillkännagivande om att ställa krav på klimat och miljö tillsammans med sociala krav i handelsavtal.

I kommittémotion 2025/26:3422 av Katarina Luhr m.fl. (MP) yrkande 73 föreslås ett tillkännagivande om att alla handelsrelationer som Sverige medverkar i ska ta hänsyn till miljö, klimat och mänskliga rättigheter. I yrkande 74 föreslås vidare ett tillkännagivande om att låta handelspolitiken vara drivande för klimatomställning. Motionärerna anser även att det bör ställas skarpare krav och villkor genom Sveriges och EU:s utrikes- och handelspolitik för att driva på det globala klimatarbetet. Det framgår av yrkande 75, och i yrkande 203 föreslås ett tillkännagivande om att Sverige bör verka för att CBAM, due diligence och liknande verktyg används konstruktivt på EU-nivå för att stimulera klimatomställning i globala värdekedjor.

I motion 2025/26:2307 av Mathias Tegnér (S) framförs att Sverige bör se över sina handelsrelationer i Sydostasien för att undvika ett överdrivet beroende av Kina. Det bör enligt yrkande 3 ingå i Sveriges handelspolitiska prioriteringar.

I motion 2025/26:1924 av Borian Åberg (M) föreslås ett tillkännagivande om att förstärka handels- och investeringsförbindelserna mellan EU och Taiwan.

I motion 2025/26:2860 av Borian Åberg (M) föreslås ett tillkännagivande om att regeringen bör överväga förstärkta handels- och investeringsförbindelser mellan EU och Taiwan.

Handel med sälprodukter

I kommittémotion 2025/26:3733 av Åsa Westlund m.fl. (S) yrkande 72 föreslås ett tillkännagivande om en etisk förvaltning av säl, där EU även ska tillåta handel med sälprodukter.

I kommittémotion 2025/26:2825 av Stina Larsson m.fl. (C) yrkande 18 föreslås ett tillkännagivande om att upphäva EU:s förbud mot att handla med sälprodukter.

I motion 2025/26:3285 av Camilla Brunsberg (M) yrkande 3 föreslås ett tillkännagivande om att överväga att arbeta internationellt för att återinföra ett undantag inom WTO som möjliggör handel med sälprodukter.

I motion 2025/26:2237 av Sten Bergheden (M) föreslås ett tillkännagivande om att Sverige bör driva frågan om att upphäva förbudet mot handel med sälprodukter inom EU.

I motion 2025/26:2401 av Markus Wiechel (SD) yrkande 1 föreslås ett tillkännagivande om att aktivt verka inom EU för ett undantag från förordning 1007/2009 så att försäljning av produkter från sälar skjutna under licens- och skyddsjakt blir tillåten. I yrkande 2 föreslås vidare ett tillkännagivande om att initiera en dialog med andra EU-medlemsstater för att skapa stöd för ett undantag från EU:s förbud.

Övrigt om internationell handel

I kommittémotion 2025/26:3593 av Fredrik Olovsson m.fl. (S) yrkande 28 föreslås ett tillkännagivande om att EU ska bedriva en öppen handels- och investeringspolitik gentemot omvärlden. Kritiska beroenden bör i största möjliga utsträckning hanteras genom diversifierade värdekedjor och fler fördjupade partnerskap för att minimera de negativa effekterna för svensk handel. I yrkande 32 föreslås ett tillkännagivande om att verka för nya frihandelsavtal och andra typer av handelssamarbeten. I yrkande 39 föreslås ett tillkännagivande om att avskaffa handelshinder för klimatsmarta lösningar.

I kommittémotion 2025/26:3623 av Morgan Johansson m.fl. (S) yrkande 68 föreslås ett tillkännagivande om att Sverige bör verka för att fler strategiskt viktiga frihandelsavtal ingås.

I kommittémotion 2025/26:2831 av Elisabeth Thand Ringqvist m.fl. (C) yrkande 25 föreslås ett tillkännagivande om att få till stånd fler frihandelsavtal, och i yrkande 26 föreslås ett tillkännagivande om att ett globalt avtal om sänkta och borttagna tullar på miljö- och klimatteknik behöver vara högsta prioritet för ett reformerat WTO.

I kommittémotion 2025/26:3582 av Rickard Nordin m.fl. (C) yrkande 14 föreslås ett tillkännagivande om att verka för att avskaffa internationella handelshinder för klimatsmarta varor och tjänster i enlighet med WTO:s artikel 20 i syfte att främja spridningen av klimativänlig teknik och klimativänliga varor över gränserna.

I kommittémotion 2025/26:3729 av Kerstin Lundgren m.fl. (C) yrkande 35 föreslås ett tillkännagivande om att Sverige ska verka för att EU diversifierar sina handelskedjor genom att säkra utbud från flera aktörer, särskilt av kritiska råvaror.

Bakgrund och pågående arbete

Mål för området Utrikeshandel, export- och investeringsfrämjande

I budgetpropositionen för 2023 (prop. 2022/23:1 utg.omr. 24) föreslog regeringen att det mål för området Utrikeshandel, export- och investeringsfrämjande som riksdagen tidigare hade fattat beslut om (prop. 2020/21:1 utg.omr. 24, bet. 2020/21:NU1, rskr. 2020/21:144) skulle upphöra att gälla. Samtidigt

föreslog regeringen att det nya målet för området ska vara en fri, hållbar och regelbaserad internationell handel, en välfungerande inre marknad, växande export och internationella investeringar i Sverige. Regeringen anförde att den vill främja en fri, hållbar och regelbaserad världshandel. Utskottet ställde sig bakom regeringens förslag till ett nytt mål och riksdagen beslutade i enlighet med utskottets förslag (bet. 2022/23:NU1, rskr. 2022/23:98). En annan uppfattning uttrycktes i en reservation av Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet.

Regeringens inriktning av Sveriges politik för internationell handel

I budgetpropositionen för 2026 (prop. 2025/26:1 utg.omr. 24) anför regeringen att internationell handel är en förutsättning för Sveriges globala konkurrenskraft, välbefinnande, jobbskapande, hållbar tillväxt och klimatnytta och har stor säkerhetspolitisk betydelse. Regeringen konstaterar i propositionen att världsekonomin sedan början av 2025 har påverkats av den amerikanska administrationens tullpolitik och av geopolitiska spänningar. Trots detta har utvecklingen varit relativt stark, med god motståndskraft i både världshandel och global industriproduktion. En tillfällig ökning av USA:s import under det första kvartalet 2025, då företag förberedde sig för kommande tullhöjningar, har bidragit till utvecklingen. Under det andra kvartalet har världshandeln återgått till normala nivåer. Regeringen noterar att USA under sommaren har slutit flera handelsöverenskommelser som innebär att de flesta importvaror från EU kommer att beläggas med en tull på 15 procent. Dessa överenskommelser minskar risken för en eskalerande handelskonflikt, men de väntas samtidigt dämpa tillväxten i världsekonomin.

Regeringen framhåller att Sverige, som har en starkt internationellt integrerad ekonomi, är beroende av regelbaserad handel och fria handelsflöden. För att stärka näringslivets konkurrenskraft betonar regeringen därför vikten av frihandel och respekt för internationella handelsregler. Detta lyfts särskilt fram i ljuset av ökande protektionistiska tendenser som riskerar att fragmentera världshandeln. Regeringen anger att Sverige ska vara EU:s tydligaste röst för en offensiv frihandelsagenda, med prioritet på att sluta nya frihandelsavtal. Enligt regeringen stärker sådana avtal motståndskraften i globala värdekedjor och skapar nya möjligheter för svenska företag och konsumenterna.

I propositionen betonas att ett starkt WTO är en grundläggande förutsättning för en global och regelbaserad handel och för att motverka fragmentering. Samtidigt konstaterar regeringen att WTO behöver reformeras för att hantera dagens utmaningar. En reformprocess har inletts, och en facilitator har utsetts för att leda arbetet inför ministerkonferensen MC14 i mars 2026. Regeringen avser att även i fortsättningen verka för att WTO stärks och att meningsfulla reformer genomförs.

Regeringen lyfter även fram att en fri, hållbar och regelbaserad internationell handel förutsätter ett starkt skydd för svenska investeringar utomlands. Sveriges bilaterala investeringsavtal med tredjeland, som skyddar

svenska investeringar mot bl.a. expropriering och orättvisa politiska beslut, utgör en del av detta skydd. Regeringen konstaterar att flera av dessa avtal är föråldrade i förhållande till EU-rätten och därför måste omförhandlas.

Strategi för Sveriges utrikeshandel, investeringar och globala konkurrenskraft

Inledning

I november 2023 beslutade regeringen om en ny utrikeshandelsstrategi – Strategi för Sveriges utrikeshandel, investeringar och globala konkurrenskraft (UD2023/01758). Med strategin avser regeringen att ge svenska företag bästa möjliga förutsättningar att hantera framväxande utmaningar och ta vara på de affärsmöjligheter som uppstår genom den gröna och digitala omställningen. Utrikeshandelsstrategin har tre övergripande mål:

- Sveriges konkurrenskraft ska stärkas och förutsättningar för handel, investeringar och innovation förbättras.
- Svenska företag ska öka sin export och närvaro på internationella marknader.
- Sveriges ställning som prioriterad partner för grön och digital omställning globalt ska stärkas.

Utrikeshandelsstrategin ska ange ramarna för styrningen av relevanta myndigheter och främjandeaktörer på området. Sveriges utlandsmyndigheter och Sveriges export- och investeringsråd (Business Sweden) och dess utlandskontor liksom företagens förmåga till innovation, utveckling och försäljning kommer enligt regeringen att spela en viktig roll för att uppnå de mål som anges i strategin. I strategin uttrycks en ambition att dess övergripande mål ska ha uppnåtts 2030. Strategin innehåller även ett antal delmål, bl.a. för att möjliggöra löpande uppföljning. Genomförandet av strategin är ett löpande arbete som kommer att pågå under resten av valperioden. En utvärdering ska enligt strategin göras 2026 för att belysa statusen för mål och delmål samt vad som återstår att göra. Regeringen anger bl.a. att ansvaret för genomförandet och uppföljningen av strategiarbetet och samarbetet mellan regeringen, myndigheter och berörda aktörer ska tydliggöras. Det ska även göras en årlig återkoppling av hur svenska företag och branschorganisationer ser på regeringens och myndigheternas sätt att genomföra strategin, inklusive vilka effekter och vilket mervärde de olika insatserna har haft. Återkopplingen från näringslivet ska bidra till att säkerställa kontinuerligt lärande för alla aktörer inom Team Sweden och kan ligga till grund för att justera genomförandet av insatser för största möjliga effekt.

Vidare ska en oberoende resultatutvärdering genomföras 2026. Syftet är att klarlägga i vilken utsträckning de förväntade resultaten har uppnåtts, om genomförandet har varit ändamålsenligt och kostnadseffektivt samt om styrningen och finansieringen har varit adekvat.

Delmål som rör internationell handel

När det gäller området för internationell handel finns flera delmål uppställda i strategin. Bland dessa kan följande delmål nämnas:

- Det regelbaserade handelssystemet med WTO som grund ska värnas och utvecklas. Tongivande ekonomier ska följa de gemensamma reglerna i WTO. Ett fullt fungerande tvistlösningssystem ska återupprättas. Fler avtal ska slutas mellan länder som vill nå längre i en särskild fråga, t.ex. moderna e-handelsregler på global nivå. WTO:s regelverk ska vara ambitiöst när det gäller klimat- och hållbarhetsaspekter.
- Nya frihandelsavtal, inte minst med strategiska partnerländer men också med utvecklingsländer, ska förhandlas fram av EU, och det ska säkerställas att redan ingångna frihandelsavtal ratificeras och genomförs. EU:s frihandelsavtal ska vara ambitiösa i fråga om marknadstillträde i bred bemärkelse (inklusive upphandling) och särskilt för produkter med låg klimatpåverkan och positiva aspekter för hållbar utveckling. Svenska bilaterala investeringsskyddsavtal ska ses över och vid behov moderniseras för att därigenom långsiktigt stärka förutsättningarna för investeringar globalt och i Sverige.
- Sverige ska verka för förenkling, effektivisering och digitalisering av tullprocedurer och färre handelshinder i form av regelverk och tullar på insatsvaror vid import, särskilt när det gäller produkter med låg klimatpåverkan och positiva hållbarhetsaspekter.

Världshandelsorganisationen

Allmänt om WTO

Världshandelsorganisationen (WTO) är en internationell organisation med uppgift att administrera och övervaka olika internationella avtal om världshandeln och handelspolitiken. WTO bildades 1995 sedan Uruguayrundan avslutats och tog då över rollen från det allmänna tull- och handelsavtalet (Gatt) som ett institutionellt forum för de olika regelverk som utgör det multilaterala handelssystemet. WTO består av dels multilaterala avtal som omfattar samtliga medlemsländer, dels plurilaterala avtal som omfattar ett begränsat antal medlemsländer. WTO har tre huvudavtal:

- Gatt, som innehåller det multilaterala regelsystemet för handeln med varor
- Gats, som reglerar tjänstehandel
- Trips, som behandlar det immaterialrättsliga skyddet på områden som upphovsrätt, varumärken, patent, mönster, kretsmönster och geografiska ursprungsbenämningar.

WTO har för närvarande 164 medlemsländer. Sverige ingår i WTO både som land och genom EU. Det högsta beslutande organet i WTO är den s.k. ministerkonferensen som vanligtvis möts vartannat år och fattar beslut om riktlinjerna

för samarbetet. Däremellan träffas WTO:s högsta beslutande organ regelbundet i Genève. Det högsta beslutande organet mellan ministerkonferenserna är det allmänna rådet där representanter för samtliga medlemsländer och rådet har befogenhet att agera i kraft av ministerkonferensen. WTO är en medlemsdriven organisation, vilket innebär att det är medlemsländerna som bestämmer dagordningen och fattar alla beslut. Det är även medlemsländerna som bereder alla frågor i olika tekniska kommittéer och arbetsgrupper. WTO leds av generaldirektören som utses av ministerkonferensen. Sedan mars 2021 är Ngozi Okonjo-Iweala generaldirektör för WTO.

EU och WTO

WTO:s regelverk ligger till grund för EU:s handelsrelationer, och EU:s frihandelsavtal bygger vidare på och ska vara förenliga med WTO:s regler. WTO:s huvudsakliga uppgifter är att vara ett forum för förhandlingar och utveckling av handelsregler, att lösa handelstvister samt att följa upp medlemsländernas handelspolitik genom den s.k. mekanismen för granskning av handelspolitik.

Kommissionen företräder EU i WTO, och medlemsstaterna ger kommissionen mandat att förhandla för EU:s räkning genom rådet. Kommissionen samordnar EU:s förhandlingspositioner med medlemsstaterna genom samråd i rådets handelspolitiska kommitté. Kommissionen kan även initiera och driva tvister inom WTO med stöd av rådet och vid behov föreslå motåtgärder.

Kommissionen framhåller på sin webbplats att det multilaterala handelssystemet under lång tid har bidragit till global välbästande, men att WTO:s funktionsförmåga har försvagats under senare år. Mot bakgrund av ökad geopolitisk osäkerhet och en mer splittrad världsekonomi betonar EU vikten av ett fungerande och regelbaserat handelssystem och verkar för att WTO ska reformeras och stärkas. EU:s målsättningar är bl.a. att modernisera WTO:s regelverk, värna ett rättvist och förutsebart handelssystem, främja utvecklingsländernas integration i världsekonomin samt återupprätta ett fullt fungerande tvistlösningssystem.

Kommissionen uppgår vidare att arbetet med en WTO-reform pågår, och EU har lagt fram förslag som bl.a. rör samspelet mellan handelspolitik och statliga industristöd, handel och globala miljöutmaningar samt handel och inkludering. Inför WTO:s nästa ministerkonferens (MC14) i Kamerun i mars 2026 har en facilitator utsetts för att bidra till att ta fram underlag för en mer samlad reformprocess.

Den senaste ministerkonferensen (MC13) hölls i Abu Dhabi den 26 februari–2 mars 2024 och resulterade bl.a. i en ministerdeklaration där WTO:s medlemmar bekräftade sin avsikt att fortsätta arbetet med nödvändiga reformer för att stärka organisationens funktioner.

Kommissionens arbetsprogram för 2026

I kommissionens meddelande – Kommissionens arbetsprogram 2026 – Tiden för EU:s oberoende är inne (COM(2025) 870 final) – framhåller kommissionen att EU i en osäker omvärld behöver utstråla stabilitet, rättvisa och styrka samt stå fast vid den regelbaserade internationella ordningen. Kommissionen anger att den nya handelsramen mellan EU och USA ska omsättas i konkreta möjligheter för företag genom att säkra fortsatt marknadstillträde för EU:s export, bevara integrerade värdekedjor och samtidigt skydda arbetstillfällena och EU:s regleringsnormer. Kommissionen framhåller även att ramen kan ligga till grund för fördjupat samarbete, bl.a. genom sänkta tullar för fler produkter, arbete mot icke-tariffära hinder och stärkt samarbete om ekonomisk säkerhet.

Vidare anför kommissionen att EU ska fortsätta att främja strategiska partnerskap och befästa sin globala ställning. Mot bakgrund av att nya frihandelsavtal har ingåtts med bl.a. Mercosur, Mexiko, Schweiz och Indonesien framhålls att EU ska fortsätta att utvidga nätverket av avtal genom förhandlingar med bl.a. Indien, Malaysia, Thailand, Förenade Arabemiraten och Filippinerna. Kommissionen lyfter även fram en agenda för regionsöverskridande konnektivitet och stärkt samverkan kring bl.a. handel, transport, energi och digitalisering, däribland förbättrade kopplingar mellan Europa och Centralasien via Svarta havet och södra Kaukasien.

Handelsrelationer med vissa länder och regioner

Som medlem i EU ingår Sverige i en tullunion med en gemensam tulltaxa och omfattas av EU:s gemensamma handelspolitik. Det innebär att kommissionen för gemenskapens talan i handelsförhandlingar, vilket sker i samarbete med medlemsstaterna. Den gemensamma handelspolitiken avser dels reglerna för handel inom EU (den inre marknaden), dels EU:s yttre handelspolitik (den gemensamma handelspolitiken mot länder utanför unionen). EU:s yttre handelspolitik omfattar bl.a. gemensamma handelsavtal med tredjeländer och gemensamma förhandlingspositioner i sådana internationella organisationer som WTO. Kommissionen för EU:s talan både i WTO och i andra handelspolitiska förhandlingar.

På kommissionens webbplats finns information om EU:s pågående handels- och investeringsavtalsförhandlingar. EU förhandlar just nu om flera bilaterala och plurilaterala avtal. Bland pågående och nyligen avslutade förhandlingar kan nämnas dem med Indien, Chile, Indonesien, Filippinerna, Mexiko, Nya Zeeland, Singapore, Mexiko, Mercosur (Argentina, Brasilien, Paraguay och Uruguay) och Förenade Arabemiraten. EU har därutöver förhandlat om ett antal s.k. ekonomiska partnerskapsavtal med olika länder i Afrika.

Handelsrelationen med Ukraina

Frihandelsdelen i associeringsavtalet mellan EU och Ukraina, det s.k. DCFTA-avtalet, har sedan 2016 varit en viktig grund för det ekonomiska samarbetet mellan parterna. Avtalet innebär att många tullar tagits bort och att Ukraina steg för steg anpassat sina regler och standarder till EU:s lagstiftning. Syftet är att underlätta handeln, stärka Ukrainas ekonomi och fördjupa landets integration med EU.

Den 24 maj 2022 beslutade EU att tillfälligt upphäva alla import- och antidumpningstullar gentemot Ukraina under ett år, fr.o.m. den 4 juni 2022 t.o.m. den 5 juni 2023. EU har därefter förlängt de tillfälligt upphävda import- och antidumpningstullarna gentemot Ukraina t.o.m. den 5 juni 2025.

Under hösten 2025 har arbetet med avtalet gått in i en ny fas. En uppdaterad och mer långsiktig version av DCFTA-avtalet trädde i kraft den 29 oktober 2025. Den innebär ytterligare förenklingar för handeln men innehåller också särskilda regler för områden som anses känsliga, framför allt vissa jordbruksprodukter. Det uppdaterade avtalet kräver att Ukraina fortsätter att anpassa sina regler till EU:s standarder och innehåller mekanismer för att hantera situationer där stora importökningar kan skapa problem på marknaden. Arbetet med att genomföra och följa upp dessa förändringar pågår löpande.

På nationell nivå antog regeringen i februari 2024 förordningen (2024:102) om särskilda exportkreditgarantier för Ukraina. De nya reglerna innebär att exporterande företag kan ansöka om exportkreditgarantier hos Exportkreditnämnden (EKN). Garantierna ska avse export till Ukraina som kan bidra till Ukrainas utveckling och välfärd. Förordningen trädde i kraft den 1 april 2024. Under 2024 öppnade regeringen även ett handelssekreterarkontor i Kiev samt tillsatt en ny handelssekreterare i Ukraina.

När det gäller återuppbyggnaden av Ukraina anför regeringen i strategin för Sveriges utrikeshandel, investeringar och globala konkurrenskraft att den har beslutat om en strategi för Sveriges uppbyggnads- och reformsamarbete med Ukraina (Strategi för Sveriges uppbyggnads- och reformsamarbete med Ukraina 2023–2027). I uppbyggnadsarbetet skapas samtidigt stora affärsmöjligheter. Att engagera hela den svenska resursbasen, genom Team Sweden-samarbetet, har enligt regeringen högsta prioritet. Detta ska underlättas med alla tillgängliga verktyg inklusive att samverka med det svenska näringslivet och lyfta fram svenska aktörers mervärde. Näringslivets engagemang utgör en nyckelkomponent i ansträngningarna att hjälpa Ukraina i uppbyggnadsarbetet. Business Sweden har fått ett uppdrag av regeringen att stötta med insatser på plats för de svenska företagens deltagande i Ukrainas uppbyggnad.

Handel med Israel och Palestina

EU:s – och därmed Sveriges – överenskommelser med Israel på handelsområdet finns i ett associeringsavtal från 1995. Utgångspunkten för avtalet är WTO:s grundläggande regler och överenskommelser. Associeringsavtalet

innehåller även ytterligare bestämmelser, t.ex. om tullfrihet för vissa kategorier av varor.

Associeringsavtalet är inte bara ett handelsavtal utan även den rättsliga grunden för EU:s samarbete med Israel. Avtalet omfattar även områden som politisk dialog, ekonomiska, sociala och rättsliga frågor, energi, miljö och vetenskap. I avtalets inledning slås fast att det grundar sig på respekten för de mänskliga rättigheterna och demokratiska principer. EU har klargjort att avtalet gäller staten Israel inom 1967 års gränser. Avtalet föreskriver en tydlig differentiering mellan Israel och ockuperade områden i Palestina och på Golan. Avtalet gäller därmed inte för Västbanken, inklusive östra Jerusalem, Gaza eller Golanhöjderna.

Inom ramen för den europeiska grannskapspolitiken (European Neighbourhood Policy, ENP) pågår ett arbete för att fördjupa relationerna med EU:s grannländer i syd. Processen för att uppgradera relationerna mellan EU och Israel inleddes 2008. EU har konstaterat att uppgraderingen måste ses i ett bredare sammanhang som omfattar framsteg i fredsprocessen. Den existerande handlingsplanen för samarbetet, som konkretiserar samarbetet inom ramen för associeringsavtalet, har förlängts i flera omgångar.

EU har sedan 1997 ett interimistiskt associeringsavtal med Palestina. Det motsvarar i princip det associationsavtal som finns med Israel, även om vissa begränsningar i praktiken följer av Palestinas lägre utvecklingsnivå samt att Palestina i avtalet inte utgör en självständig stat (därav uttrycket ”interimistiskt”). Ockupationen av Palestina och inte minst Israels restriktioner för import, export samt intern och extern rörelsefrihet, utgör starkt begränsande faktorer för handeln med palestinska varor och för palestinsk ekonomisk utveckling.

Som en del i det svenska utvecklingssamarbetet till stöd för palestinskt statsbyggande uppger regeringen på sin webbplats att den verkar för ökade svenska investeringar i Palestina samt för att främja kontakter mellan palestinska och israeliska företag, inte minst genom stöd till Palestine International Business Forum (PIBF).

EU:s förordning om nettonollindustrin

EU antog våren 2024 förordningen om nettonollindustrin – Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1735 av den 13 juni 2024 om inrättande av en åtgärdsram för att stärka Europas ekosystem för tillverkning av nettonollteknik och om ändring av förordning (EU) 2018/1724. Förordningen syftar bl.a. till att stärka Europas tillverkningskapacitet för nettonollteknik och därigenom öka EU:s försörjningstrygghet och konkurrenskraft i den gröna omställningen. Förordningen innehåller åtgärder för att underlätta etablering och utbyggnad av produktionsanläggningar för nettonollteknik och dess leverantörskedjor, bl.a. genom att minska administrativa hinder och skapa mer förutsebara villkor för investeringar. Förordningen omfattar bl.a. regler om effektivare tillståndprocesser för nettonolltekniska tillverkningsprojekt och

anger tidsgränser för hur lång tillståndsprövningen får vara. Förordningen inför även möjligheten att utse vissa projekt till nettonollstrategiska projekt, vilket bl.a. innebär att de ska prioriteras i tillståndprocesser och kunna behandlas skyndsamt.

EU:s allmänna preferenssystem

Kommissionen har presenterat ett reviderat förslag till ny förordning för tullsänkningar (preferenser) för utvecklingsländer (Generalised Scheme of Preferences, GSP, det allmänna preferenssystemet). Den tidigare gällande GSP-förordningen, som skulle upphöra att gälla den 31 december 2023, förlängdes av rådet och Europaparlamentet för perioden 2024–2027 för att säkerställa att förmånsländerna får tullförmåner under denna period.

Under 2025 har rådet och Europaparlamentet nått en provisorisk politisk överenskommelse om en ny GSP-förordning. Den nya regleringen förväntas träda i kraft den 1 januari 2027, samtidigt som den förlängda förordningen upphör att gälla.

Den nya förordningen bygger vidare på det nuvarande GSP-systemet och erbjuder även fortsättningsvis olika nivåer av tullförmåner beroende på utvecklingsnivå. De minst utvecklade länderna erbjuds, liksom tidigare, tullfrihet för samtliga varor utom vapen (den s.k. Allt-utom-vapen-ordningen, EBA). De flesta utvecklingsländer omfattas av bassystemet, som ger tullfrihet för många varor men endast tullsänkningar för vissa känsliga produkter.

Det utökade delsystemet GSP-plus består även fortsättningsvis, där länder kan erbjudas utökad tullfrihet om de ratificerat och effektivt genomför centrala internationella konventioner om arbetsrätt, mänskliga rättigheter, miljö och god samhällsstyrning.

I den föreslagna reformen ingår ytterligare villkor kopplade till respekt för internationella åtaganden samt en förstärkt uppföljning av efterlevnaden. Förslaget innehåller också en ny mekanism som gör det möjligt att villkora tullsänkningar med ett ökat samarbete kring att återta egna medborgare som vistas olagligt i EU.

Förhandlingarna om den slutliga utformningen av förordningen har slutförts på politisk nivå, och det väntas att den formella antagandeprocessen genomförs under 2026.

EU:s förordning om en gränsjusteringsmekanism för koldioxid

Europaparlamentets och rådets förordning om inrättande av en mekanism för koldioxidjustering vid gränsen (CBAM-förordningen) trädde i kraft den 17 maj 2023 och började i vissa delar tillämpas den 1 oktober 2023. Förordningen innebär att importörer av vissa varor som importeras till Europeiska unionen är skyldiga att fr.o.m. den 1 januari 2026 deklarerar inbäddade utsläpp av växthusgaser i varorna och köpa certifikat som motsvarar de inbäddade utsläppen. Redan sedan den 1 oktober 2023 är importörer skyldiga att rapportera inbäddade utsläpp i importerade varor som omfattas av förordningen, dock utan

någon skyldighet att köpa och lämna över certifikat motsvarande utsläppen. Förordningen är direkt tillämplig i Sverige, men för att den ska kunna tillämpas på ett ändamålsenligt sätt behövs kompletterande nationella bestämmelser. Regeringen lämnade därför under våren 2024 ett lagförslag till riksdagen där bl.a. frågor om behörig myndighet, beslut om godkännande respektive återkallelse av status som CBAM-deklarant behandlades (prop. 2023/24:77). Riksdagen biföll regeringens proposition, och lagen trädde i kraft den 1 juli 2024 (bet. 2023/24:SkU22, rskr. 2023/24:210).

Under 2025 har EU beslutat om förenklade regler när det gäller CBAM för att minska den administrativa bördan för företag. De nya bestämmelserna innebär att importörer som sammanlagt för in mindre än 50 ton CBAM-varor per år undantas från skyldigheten att rapportera utsläpp och köpa CBAM-certifikat. För företag som omfattas av regelverket görs rapportering och auktorisation av deklaranter enklare genom anpassade rutiner och tydligare krav. EU ges även möjlighet att från 2027 använda standardiserade värden för koldioxidpriser i tredjeländer, vilket ska underlätta beräkningen av utsläpp i importflöden. Syftet med förändringarna är att säkerställa att systemet är effektivt samtidigt som regelbördan för framför allt mindre företag minskar.

EU:s förordning om ekonomiskt tvång

Inom EU antogs hösten 2023 Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2023/2675 av den 22 november 2023 om skydd av unionen och dess medlemsstater mot ekonomiskt tvång från tredjeländer. Förordningen innebär bl.a. att EU kan införa olika typer av åtgärder i de fall där ett tredjeland bedriver ekonomiskt tvång mot EU eller dess medlemsstater i syfte att påverka politiska beslut. Åtgärder som kan införas är t.ex. tullhöjningar, begränsningar av offentlig upphandling samt inskränkningar i tjänstehandel och investeringsmöjligheter.

Handel med sälprodukter

Tillkännagivanden

Utskottet har i ett tidigare betänkande (bet. 2019/20:NU15) redogjort för bakgrunden till och innebörden av det förbud mot import och försäljning av sälprodukter inom EU som infördes 2009. För närvarande finns det två tillkännagivanden som handlar om att upphäva förbudet mot handel med sälprodukter och som inte har ansetts vara slutbehandlade. Ett av dem är från våren 2020 då riksdagen på initiativ av utskottet beslutade om ett tillkännagivande (bet. 2019/20:NU15, rskr. 2019/20:222). Företrädare för Socialdemokraterna, Vänsterpartiet, Liberalerna och Miljöpartiet förordade vid detta tillfälle att det inte skulle göras något tillkännagivande.

Våren 2024 beslutade riksdagen på förslag av utskottet om ännu ett tillkännagivande om handel med sälprodukter (bet. 2023/24:NU12, rskr. 2023/24:153). Utskottet anförde att även om det tidigare tillkännagivandet inte

är slutbehandlat anser utskottet att ett nytt tillkännagivande under innevarande valperiod är motiverat för att tydliggöra att riksdagen prioriterar denna fråga. Företrädare för Vänsterpartiet och Miljöpartiet i utskottet framförde i en reservation att riksdagen inte borde göra något tillkännagivande.

Svar på skriftlig fråga

I ett svar på en skriftlig fråga av Tomas Kronståhl (S) som rörde handel med sälprodukter (fr. 2025/26:122) anförde landsbygdsminister Peter Kullgren (KD) den 11 november 2025 följande:

EU-kommissionen är i slutskedet av sin utvärdering av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1007/2009 av den 16 september 2009 om handel med sälprodukter. Utgångspunkten för utvärderingen är att bedöma förordningens funktion, ändamålsenlighet och inverkan i förhållande till dess mål. Utvärderingen inbegriper en bedömning av regelverkets socioekonomiska effekter och effekter på sälpopulationer. Samtidigt ska man veta att det på EU-nivå alltså finns ett motstånd mot handel med sälprodukter och de medlemsstater som upplever att förbudet försvårar för en ekosystembaserad förvaltning av säl är i minoritet.

Regeringen och flera myndigheter under regeringen har varit mycket aktiva under utvärderingsperioden. Arbetet har tagit avstamp i propositionen Ett levande hav- ökat skydd, minskad övergödning och ett hållbart fiske (prop. 2023/24:156), där det framgår att Sverige behöver verka för att EU-förbudet mot handel med sälprodukter tas bort. Utöver svar på kommissionens frågor, intervjuer och enkäter har regeringen framhållit svensk ståndpunkt på ett flertal möten med kommissionen och i andra EU-relaterade sammanhang. Vid jordbruks- och fiskerådsmöten både i oktober 2024 och i juni 2025 uppmanade Sverige kommissionen att så snart som möjligt avsluta sin utvärdering och baserat på slutsatserna från den föreslå nödvändiga ekosystembaserade förändringar i regelverket.

I maj 2025 skrev jag tillsammans med mina finska och estländska kollegor ett gemensamt brev till kommissionärerna för miljö och fiske, Jessica Roswall och Costas Kadis, om de problem som handelsförbudet för sälprodukter orsakar. Av brevet framgår att sälförvaltningen i Östersjön varit mycket gynnsam för sälpopulationernas tillväxt men att det samma inte kan sägas om fiskpopulationerna. Det råder därför en stor obalans i ekosystemet som behöver hanteras. Förbudet mot handel med sälprodukter motverkar detta.

Frågan om att upphäva handelsförbudet mot sälprodukter är alltså högt prioriterad av regeringen och jag kommer att fortsätta driva frågan om ett upphävande av handelsförbudet för sälprodukter.

Tidigare riksdagsbehandling

Utskottet har tidigare behandlat och avstyrkt motionsyrkanden som rör internationell handel, senast våren 2025 (bet. 2024/25:NU11). Flera av dessa yrkanden är lika eller identiska med de som är aktuella i detta avsnitt och rör övergripande frågor om internationell handel, nya frihandelsavtal, krav i handelsavtal, reformering av WTO, klimattullar och handel med gröna varor och tjänster. Utskottet hänvisade främst till den förda politiken och pågående arbete. Företrädare i utskottet för Socialdemokraterna, Sverigedemokraterna,

Vänsterpartiet, Centerpartiet och Miljöpartiet framförde sin syn i olika reservationer.

Utskottets ställningstagande

Inledning

Utskottets ställningstagande redovisas under följande rubriker:

- Inriktningen för EU:s och Sveriges handelspolitik
- Handel med sälprodukter
- Övrigt om internationell handel.

Inriktningen för EU:s och Sveriges handelspolitik

I detta avsnitt behandlar utskottet motionsyrkanden som rör inriktningen för EU:s och Sveriges handelspolitik. Motionärerna anser bl.a. att EU ska verka för fri, rättvis och hållbar handel med tydligare krav på mänskliga rättigheter, arbetsvillkor, miljö och klimat i handelsavtal. Vidare tar motionärerna upp behovet av att stärka och modernisera WTO, bl.a. genom ett fungerande tvistlösningssystem, samt att handelsrelationerna med Ukraina bör fördjupas. Därutöver innehåller motionerna förslag om att utveckla systemet med klimat-tullar, att underlätta handeln med Palestina, att minska beroendet av Kina genom en översyn av handelsrelationerna i Sydostasien samt att förstärka EU:s handels- och investeringsförbindelser med Taiwan. Mot denna bakgrund vill utskottet framföra följande:

Internationell handel är en central förutsättning för Sveriges konkurrenskraft och för att skapa välbstånd, arbetstillfällen och en hållbar tillväxt i landet. Handel har även stor säkerhetspolitisk betydelse. Sverige, som en liten, öppen och starkt internationellt integrerad ekonomi, är beroende av regelbaserad handel och fria handelsflöden. Utskottet vill understryka att ett välfungerande internationellt handelssystem har stor betydelse för att företag ska kunna förlita sig på att få tillgång till insatsvaror och för att länder ska kunna upprätthålla livsmedelsförsörjning samt hållbara och motståndskraftiga hälsosystem. Utskottet kan dessvärre konstatera att världshandeln sedan början av 2025 har utvecklats i motsatt riktning, främst på grund av geopolitiska spänningar och den amerikanska administrationens tullpolitik. Mot bakgrund av ökande protektionistiska tendenser som riskerar att fragmentera världshandeln understryker utskottet vikten av att värna frihandel och att upprätthålla respekten för internationella handelsregler. Det är därför viktigt att regler och institutioner som bär upp det multilaterala handelssystemet anpassas för att möta dagens och morgondagens utmaningar. Det är såväl utskottets som regeringens uppfattning att ett starkt WTO är en grundläggande förutsättning för en välfungerande global regelbaserad handel. Det har dock sedan länge varit tydligt att organisationen är i behov av en genomgående reformering. Utskottet kan konstatera att kommissionen, som företräder EU och medlemsstaterna i WTO har

en avsikt att bl.a. verka för att modernisera WTO:s regelverk, värna ett förutsebart handelssystem samt återupprätta ett fullt fungerande tvistlösningssystem. Utskottet noterar att en process för att reformera WTO pågår på EU-nivå inför den kommande ministerkonferensen i Kamerun våren 2026.

Utskottet vill vidare påminna om att det är EU:s gemensamma handelspolitik som utgör ramen för Sveriges agerande i centrala handelsfrågor. Inriktningen för EU:s handelsrelationer, inklusive utformningen av handelsavtal och hållbarhetsbestämmelser i dessa avtal, hanteras inom ramen för EU:s beslutsprocesser. Som redovisats har regeringen framhållit att Sverige ska vara en tydlig röst inom EU för en offensiv frihandelsagenda, bl.a. genom att verka för att nya frihandelsavtal ingås. Det är utskottets uppfattning att det i dag bedrivs ett omfattande arbete på EU-nivå för att integrera frågor om mänskliga rättigheter, arbetsvillkor, miljöskydd och antikorruption i handels- och investeringspolitiken.

Vidare har EU under senare år infört regelverk för att öka handeln med klimatsmarta produkter och därmed minska klimatskadliga utsläpp. Ett av dessa regelverk är EU:s system med klimattullar (CBAM), som sedan en tid är etablerat och successivt har fasats in för att tillämpas fullt ut från den 1 januari 2026. Utskottet noterar även att EU under 2025 beslutade om förenklingar i detta system för att minska den administrativa bördan för företag. Mot bakgrund av motionsförslag som rör detta system vill utskottet framföra att frågor om CBAM:s fortsatta utformning och tillämpning är något som hanteras inom ramen för EU:s ordinarie beslutsprocesser.

När det gäller handelsrelationen med Ukraina vill utskottet föra fram att regeringen uppgett att relationen till Ukraina är regeringens främsta utrikespolitiska prioritering. I detta sammanhang har regeringen även framhållit att handel kan bidra till att stärka Ukrainas motståndskraft mot Rysslands anfallskrig och stödja landets återuppbyggnad. Denna bedömning delas av utskottet som kan konstatera att handelsrelationen med Ukraina bl.a. omfattar insatser för att underlätta för ukrainska företag att handla med Sverige och för svenska företag att göra affärer i Ukraina. Sverige har även stärkt sin närvaro i landet genom ett handelskontor i Kiev samt beslutat om att ramen för särskilda exportkreditgarantier till Ukraina ska fördubblas 2026.

När det gäller handel med Palestina kan utskottet konstatera att EU sedan 1997 har ett interimistiskt associeringsavtal med Palestina, vilket utgör den grundläggande ramen för handelsrelationerna. Utskottet noterar samtidigt att Israels restriktioner för import, export samt intern och extern rörelsefrihet i praktiken utgör starkt begränsande faktorer för handeln med palestinska varor och för den palestinska ekonomins utveckling. Utskottet noterar att Sverige bedriver ett utvecklingssamarbete till stöd för palestinskt statsbyggande och att regeringen uppger att den verkar för ökade svenska investeringar i Palestina samt för att främja kontakter mellan palestinska och israeliska företag.

I övrigt vill utskottet framhålla att EU fortlöpande för diskussioner och förhandlingar med ett stort antal länder och regioner om handelsavtal. Av kommissionens redovisning framgår att EU för närvarande har pågående eller

nyligen avslutade förhandlingar med bl.a. Indien, Chile, Indonesien, Filipinerna, Mexiko, Nya Zeeland, Singapore, Mercosur och Förenade Arabemiraten. Därutöver har EU förhandlat om flera ekonomiska partnerskapsavtal med länder i Afrika. Enligt utskottet illustrerar detta att EU:s handelspolitik bedrivs brett och samlat och att prioriteringar och avvägningar behöver göras inom ramen för EU:s gemensamma processer.

Utskottet vill avslutningsvis återigen betona vikten av ett regelbaserat världshandelssystem och påminna om att regeringens arbete bedrivs med utgångspunkt i det mål för utrikeshandel och export- och investeringsfrämjande som riksdagen beslutade om 2022, nämligen en fri, hållbar och regelbaserad internationell handel, en välfungerande inre marknad, växande export och internationella investeringar i Sverige. En handelspolitik som bedrivs utifrån detta mål ger enligt utskottets uppfattning goda förutsättningar för en stark ekonomi, ökad välfärd och stärkt konkurrenskraft.

Utskottet anser sammanfattningsvis att riksdagen inte bör göra några tillkännagivanden i linje med det som förordas i de aktuella motionerna.

Samtliga motionsyrkanden avstyrks därmed.

Handel med sälprodukter

I ett antal olika motionsyrkanden framförs att riksdagen bör uppmana regeringen att verka för att förbudet mot handel med sälprodukter ska upphävas. Bakgrunden till att denna fråga är föremål för diskussioner i riksdagen är att det 2009 infördes ett förbud mot handel med sälprodukter inom EU. Genom ett undantag kunde Sverige dock fortsätta att sälja sälprodukter från skydds jakt inom EU. Det svenska undantaget avskaffades dock i oktober 2015 eftersom det enligt WTO:s tvistlösningsorgan ansågs strida mot WTO-rätten. Av den nu gällande EU-förordningen om handel med sälprodukter framgår att handeln inom EU är mycket strikt reglerad och begränsad till ett fåtal aktörer som har rätt att sälja dessa produkter.

Med anledning av de nämnda motionsförslagen vill utskottet påminna om att riksdagen såväl våren 2020 som våren 2024 riktade tillkännagivanden till regeringen med innehåll som överensstämmer med det som efterfrågas i de aktuella motionerna. Det har redogjorts för dessa tillkännagivanden i det föregående, och utskottet kan konstatera att de ännu inte anses vara slutbehandlade. Utskottet kan vidare konstatera att kommissionen är i slutskedet av en utvärdering av huruvida förordningen om handel med sälprodukter är ändamålsenlig. Utskottet noterar även att regeringen uppgett att Sverige tillsammans med Finland och Estland har drivit frågan om att upphäva förbudet på EU-nivå.

Därmed vill utskottet framhålla att det delar motionärernas uppfattning om att förbudet mot handel med sälprodukter motverkar en ändamålsenlig förvaltning av sälpopulationen och bör upphävas. Men mot bakgrund av att riksdagen redan riktat flera tillkännagivanden till regeringen med ett sådant innehåll och att kommissionen för närvarande ser över reglerna på området ser

utskottet ingen nödvändighet i att riksdagen ånyo tar något initiativ i frågan. Utskottet utgår från att regeringen agerar i enlighet med det som riksdagen tidigare uttalat och avser att följa frågan noga framöver.

Motionsyrkandena avstyrks därmed.

Övrigt om internationell handel

I några olika motioner förordas att riksdagen ska göra tillkännagivanden om att regeringen bör verka för att fler frihandelsavtal ska komma till stånd och att handelshinder för klimatsmarta varor och tjänster bör avskaffas. Motionärerna anför även att fler frihandelsavtal innebär diversifierade handelskedjor och att frihandel minskar EU:s beroende av enskilda länder.

Utskottet vill först understryka att handel är mycket viktigt för en liten och öppen ekonomi som den svenska. Svenska företag är beroende av breda handelslösningar och tillgång till utländska marknader, både för import och för export. I ett globalt perspektiv är också ökad handel centralt för att lyfta människor ur fattigdom och för att klara den gröna omställningen. I ett läge med geopolitiska spänningar, ökad protektionism och tilltagande handelskonflikter är det enligt utskottets uppfattning viktigare än någonsin att Sverige är en tydlig röst för frihandel såväl inom EU som globalt. Utskottet välkomnar därför regeringens ambition att Sverige ska vara EU:s tydligaste röst för en offensiv frihandelsagenda, med prioritet på att sluta nya frihandelsavtal. Fler frihandelsavtal stärker motståndskraften i globala värdekedjor och skapar nya möjligheter för svenska företag och konsumenter.

När det vidare gäller handelshinder för klimatsmarta varor och tjänster vill utskottet påminna om att EU beslutat om flera regelverk som avser att underlätta sådan handel. Exempelvis har förutsättningarna för handel med klimatsmarta varor och tjänster stärkts, bl.a. genom harmoniserade produktkrav och digital produktinformation. Det har även fattats beslut om åtgärder för att skala upp nettonollteknik och förkorta tillståndprocesser tillsammans med styrmedel som syftar till mer likvärdiga konkurrensvillkor för klimatambitiös produktion. I sammanhanget vill utskottet även lyfta fram EU:s system med unilaterala handelspreferenser inom ramen för det allmänna preferenssystemet (GSP plus). Detta är ett handelspolitiskt instrument för att främja miljö, klimat och hållbarhetsfrågor i utvecklingsländer som kan beviljas förmånliga handelslättnader vid export till EU under förutsättning att de ratificerar och genomför de grundläggande konventionerna för bl.a. hållbar utveckling.

Utskottet ser därmed inga skäl att förorda tillkännagivanden i linje med de förslag som finns i motionerna.

Motionsyrkandena avstyrks därmed.

EU:s inre marknad

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motioner om den inre marknadens funktion, e-handel och handel över gränserna i Norden. Utskottet hänvisar främst till den förda politiken och pågående arbete.

Jämför reservation 10 (S), 11 (C) och 12 (MP).

Motionerna

I partimotion 2025/26:3548 av Daniel Helldén m.fl. (MP) yrkande 79 föreslås ett tillkännagivande om att se över och skärpa kraven på e-handelsplattformar. Motionärerna efterfrågar bl.a. sänkt gräns för tullfrihet vid import och i yrkande 47 krav på en ansvarig aktör för de produkter som sätts på marknaden. Motionärerna anser även att det bör införas en arbetsgrupp med uppdraget att hantera utmaningar kopplade till e-handel. Det framgår av yrkande 80.

I partimotion 2025/26:3596 av Elisabeth Thand Ringqvist m.fl. (C) yrkande 4 föreslås ett tillkännagivande om att Sverige ska verka för att alla produkter på EU:s inre marknad ska klimatmärkas för att styra mot mer hållbar konsumtion, samtidigt som Sverige går före och inför klimatmärkning nationellt.

I kommittémotion 2025/26:3593 av Fredrik Olovsson m.fl. (S) yrkande 27 föreslås ett tillkännagivande om att fördjupa och utveckla EU:s inre marknad. Motionärerna framhåller vikten av att den anpassas till nya förutsättningar.

I kommittémotion 2025/26:2823 av Stina Larsson m.fl. (C) yrkande 18 föreslås ett tillkännagivande om hårdare krav på e-handelsplattformar. Motionärerna framhåller att nya regler tagits fram när det gäller vem som är ansvarig för de produkter som säljs på EU:s inre marknad. Detta tillsammans med övriga regler i EU:s förordning om digitala tjänster bör enligt motionärerna bidra till skärpta krav för e-handelsplattformar. Om detta inte skulle vara tillräckligt anser motionärerna att hårdare krav bör övervägas.

I kommittémotion 2025/26:2831 av Elisabeth Thand Ringqvist m.fl. (C) yrkande 11 föreslås ett tillkännagivande om att stärka samverkan kring genomförandet av EU-regler inom det nordiska samarbetet för att undvika att nya gränshinder skapas inom Norden. I yrkande 27 föreslås ett tillkännagivande om att öppna EU:s inre marknad ytterligare. Motionärerna framhåller särskilt inrättandet av en digital inre marknad med stark nätneutralitet.

I kommittémotion 2025/26:3191 av Jonny Cato m.fl. (C) yrkande 8 föreslås ett tillkännagivande om ett ömsesidigt erkännande när det gäller tjänstesektorn inom EU.

I kommittémotion 2025/26:3582 av Rickard Nordin m.fl. (C) yrkande 17 föreslås ett tillkännagivande om att Sverige ska verka för att alla produkter på EU:s inre marknad ska klimatmärkas för att styra mot en mer hållbar konsumtion samtidigt som Sverige går före och inför klimatmärkning nationellt.

I motion 2025/26:2297 av Markus Selin (S) yrkande 3 föreslås ett tillkännagivande om att se över möjligheterna att införa krav på svensk rättslig representation där plattformar som verkar i Sverige måste ha en juridisk person i landet som kan ta emot rättsliga krav för att myndigheter lättare ska kunna driva processer.

I motion 2025/26:2396 av Markus Wiechel (SD) yrkande 1 föreslås ett tillkännagivande om nya åtgärder mot oetisk s.k. dropshipping (att erbjuda varor utan egen lagerhållning). I motionens yrkande 2 föreslås ett tillkännagivande om en översyn i syfte att få en ökad transparens inom dropshipping.

Bakgrund och pågående arbete

Regeringens inriktning för politiken som rör EU:s inre marknad

Regeringen framhåller i budgetpropositionen för 2026 (prop. 2025/26:1 utg.omr. 24) att den inre marknaden är av avgörande betydelse för svensk ekonomi och välfärd. Tre fjärdedelar av Sveriges utrikeshandel sker inom den inre marknaden, som dessutom stärker EU:s ställning internationellt, särskilt i arbetet med frihandelsavtal. Regeringen konstaterar samtidigt att marknaden har blivit alltmer fragmenterad de senaste åren. Hinder och ökad administration har försvårat integrationen, vilket enligt företagen leder till högre kostnader och minskade möjligheter till utveckling, innovation och expansion.

Mot denna bakgrund anger regeringen att den kommer att fortsätta att arbeta för att fördjupa och utveckla den inre marknaden. Målet är att säkerställa fria handelsflöden för svenska företag, motverka fragmentering samt driva på för regelförenkling och harmonisering av gemensamma regler. Regeringen betonar att tjänstehandeln behöver särskild prioritet, eftersom integrationen på tjänsteområdet går långsamt trots att tjänstesektorn står för 70 procent av EU:s produktion.

Regeringen lyfter även fram att åtgärder som produktionsmål och ökade statliga stöd riskerar att försvaga den inre marknaden och därför bör motverkas. Vidare välkomnar regeringen att Europeiska kommissionen i maj 2025 presenterade en ny strategi för den inre marknaden. Strategin innehåller flera förslag som ska ta bort hinder, förenkla för företag, öka rörligheten för varor och tjänster samt förbättra hur reglerna tillämpas. Regeringen ser strategin som en viktig del i arbetet med att värna marknadens grundvillkor, genomföra regelförenklingar och stärka konkurrensen på en jämlik spelplan.

Delmål i strategin för Sveriges utrikeshandel, investeringar och globala konkurrenskraft

I november 2023 beslutade regeringen om en ny utrikeshandelsstrategi – Strategi för Sveriges utrikeshandel, investeringar och globala konkurrenskraft (UD2023/01758). Som redovisats i det föregående innehåller strategin tre övergripande mål samt ett antal delmål som kommer att följas upp under de

kommande åren. Flera av delmålen rör EU:s inre marknad och bland dessa kan följande nämnas:

- EU:s långsiktiga konkurrenskraft ska stärkas och den inre marknaden fördjupas. EU ska göra ett förnyat politiskt åtagande med en långsiktig vision för den inre marknaden som en stark och uthållig motor för jobb, företagande och hållbar tillväxt de kommande tio åren.
- Gemensamma regler på den inre marknaden ska respekteras, den fria rörligheten för tjänster och kapital ska underlättas och antalet handels hinder ska minska, bl.a. på e-handelsområdet.
- Regler ska förenklas och administrativa kostnader ska minska, både inom Sverige och på EU-nivå.
- Ett effektivt genomförande av EU:s gröna giv ska bidra till att stärka EU:s konkurrenskraft.
- Norden ska avskaffa återstående gränshinder och förverkliga visionen om att vara världens mest hållbara och integrerade region 2030.

EU:s strategi för den inre marknaden

Kommissionen presenterade i maj 2025 en ny strategi för den inre marknaden i syfte att stärka dess funktion och långsiktiga konkurrenskraft – Den inre marknaden: vår europeiska hemmamarknad i en osäker värld – En strategi för att göra den inre marknaden enkel, smidig och stark (COM(2025) 500). Strategin utgår från bedömningen att den inre marknaden står inför ökande utmaningar, bl.a. i form av fragmentering, administrativa hinder och skillnader i nationella regler som försvårar företagens gränsöverskridande verksamhet. Kommissionen betonar att dessa hinder särskilt påverkar små och medelstora företag och begränsar EU-ekonomins möjligheter till innovation, investeringar och skalbarhet.

Strategin innehåller ett brett åtgärds paket för att främja en mer integrerad och effektiv inre marknad. En central del är förslag om att minska regelbördan genom förenklade förfaranden, bättre samordning mellan medlemsstaterna och en ökad harmonisering av tekniska regler. Kommissionen lyfter även fram behovet av att säkerställa en mer konsekvent och effektiv tillämpning av den befintliga lagstiftningen, bl.a. genom stärkt tillsyn och förbättrade verktyg för marknadsövervakning.

Ett särskilt fokus ägnas tjänstesektorn, som står för omkring 70 procent av EU:s samlade produktion men där integrationen fortfarande är begränsad. Kommissionen aviserar åtgärder för att öka rörligheten för tjänster, undanröja regulatoriska hinder och förbättra möjligheterna för företag att erbjuda tjänster över gränserna. Inom varuområdet betonas vikten av standardisering, digitalisering av processer och ökad förutsebarhet när det gäller produktregler.

Vidare behandlar strategin marknadens konkurrensförutsättningar. Kommissionen framhåller att vissa nationella åtgärder, såsom ökade nivåer av statligt stöd eller produktionsmål, riskerar att snedvrider konkurrensen och

försvaga den inre marknadens funktion. Strategin lyfter därför fram behovet av att säkerställa likvärdiga spelregler för företag inom unionen.

Kommissionen kopplar också samman den inre marknadens utveckling med EU:s bredare ekonomiska och geopolitiska mål. En stark och välfungerande inre marknad bedöms vara en grundförutsättning för unionens konkurrenskraft globalt, för förmågan att hantera störningar i omvärlden och för att EU ska kunna agera samlat internationellt.

Sammanfattningsvis presenterar strategin en inriktning som syftar till att stärka den inre marknadens grundvillkor, förbättra regelmiljön, undanröja hinder och skapa mer enhetliga konkurrensvillkor. Åtgärderna är avsedda att bidra till ökad tillväxt, innovation och motståndskraft inom EU:s ekonomier.

Kommissionens meddelande om en EU-verktygslåda för säker och hållbar e-handel

Kommissionen presenterade i februari 2025 ett meddelande med titeln En omfattande EU-verktygslåda för säker och hållbar e-handel (COM(2025) 37 final). Meddelandet tar sin utgångspunkt i att e-handeln har förändrat hur konsumenter och företag handlar och bidragit till ett stort utbud och ökad bekvämlighet. Samtidigt har den kraftiga ökningen av varor som köps online och importeras direkt till konsumenter i EU medfört betydande utmaningar, bl.a. risker för konsumenters hälsa och säkerhet genom produkter som inte uppfyller EU:s krav, negativa miljö- och klimateffekter samt försämrade konkurrensvillkor för laglydiga företag. Kommissionen konstaterar att volymerna av s.k. lågvärdesförsändelser (upp till 150 euro) har ökat kraftigt och att en stor andel kommer från tredjeländer, vilket har satt press på tull- och marknadskontrollmyndigheternas kapacitet.

Mot denna bakgrund presenterar kommissionen en "EU-verktygslåda" för säker och hållbar e-handel, med åtgärder för att stärka efterlevnadskontrollen, förbättra samordningen mellan myndigheter och säkerställa att varor som säljs via e-handel och levereras direkt till EU-konsumenter i praktiken uppfyller EU:s regelverk. Inriktningen omfattar bl.a. åtgärder inom ramen för EU:s tullreform, där kommissionen lyfter fram utveckling av gemensamma digitala lösningar och stärkt kontrollkapacitet samt möjligheten att införa en icke-diskriminerande hanteringsavgift för försändelser vid e-handel för att bidra till kostnadstäckning för ökade kontroller. Kommissionen pekar även på gemensamma verkställighetsåtgärder och informationsutbyte, bl.a. genom EU:s gemensamma it-system för marknadskontroll och varning för farliga konsumentprodukter. Kommissionen lyfter även fram insatser för att stärka medlemsstaternas provnings- och kontrollkapacitet genom bl.a. nätverket för europeiska tulllaboratorier och EU-provningsanläggningar. Vidare betonas tillsyn enligt förordningen om digitala tjänster samt användning av digitala verktyg såsom digitala produktpass för att effektivisera kontrollen och motverka försäljning av olagliga och osäkra produkter i e-handeln.

EU:s förordning om digitala tjänster

EU:s förordning om digitala tjänster (DSA) trädde i kraft den 16 november 2022 och tillämpas i sin helhet sedan den 17 februari 2024. Genom förordningen fastställs enhetliga regler för leverantörer av förmedlingstjänster, bl.a. onlineplattformar och onlinesökmotorer. Det övergripande syftet med förordningen är enligt artikel 1 att bidra till en korrekt fungerande inre marknad för förmedlingstjänster genom att fastställa harmoniserade regler för en säker, förutsebar och förtroendeskapande onlinemiljö som främjar innovation och i vilken de grundläggande rättigheterna i den Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna (stadgan), bl.a. principen om konsumentskydd, skyddas på ett effektivt sätt.

I förordningen fastställs harmoniserade regler för att tillhandahålla förmedlingstjänster på den inre marknaden. Särskilt fastställs

- en ram för ett villkorat undantag från ansvar för leverantörer av förmedlingstjänster
- regler om särskilda krav på tillbörlig aktsamhet som är skräddarsydda för specifika kategorier av leverantörer av förmedlingstjänster
- regler för att genomföra och kontrollera efterlevnaden av förordningen, även när det gäller samarbete och samordning mellan behöriga myndigheter.

Förordningen tillämpas enligt förordningens artikel 2 på leverantörer av sådana förmedlingstjänster som erbjuds till tjänstemottagare, fysiska eller juridiska personer i en eller flera medlemsstater, oavsett var de leverantörer som tillhandahåller dessa förmedlingstjänster har sitt etableringsställe.

De förmedlingstjänster som omfattas av förordningen definieras i artikel 3 och kan exempelvis utgöra en infrastruktur för tredje parts innehåll, vara eller tjänst, t.ex. ett meddelande, en uppladdad video, ett blogginlägg eller en vara som bjuds ut till försäljning. Tjänstemottagare definieras i samma artikel som en fysisk eller juridisk person som använder en förmedlingstjänst, i synnerhet för att söka information eller göra den tillgänglig.

I förordningen stadgas vidare bl.a. en skyldighet att inrätta kontaktpunkter och införa mekanismer för anmälan av förekomsten av olagliga varor och tjänster eller annat olagligt innehåll, transparenskrav och regler för skydd av minderåriga online. I Sverige kompletterades förordningen hösten 2024 med nationella bestämmelser om bl.a. tillsynsmyndigheters befogenheter, tillsynsåtgärder, domstolsprövning och sanktioner (prop. 2023/24:160, bet. 2024/25:NU7, rskr. 2024/25:20). De nya bestämmelserna trädde i kraft den 1 december 2024.

Ny tullavgift för små försändelser

Inom ramen för det pågående arbetet inom EU med det s.k. tullreformpaketet enades EU:s finansministrar i november 2025 om att, som en långsiktig åtgärd, avskaffa en regel som innebär att varor med ett värde under 150 euro kan föras

in i EU utan att tull tas ut. När ändringen genomförs kommer tull att kunna tas ut på samtliga varor som förs in i EU, vilket innebär att regelverket anpassas till den ordning som redan gäller för mervärdesskatt på importerade varor.

Den nuvarande tröskeln bedöms ha gett upphov till miljörelaterade problem bl.a. genom att den skapar incitament för företag utanför EU att dela upp leveranser i många enskilda försändelser. Kommissionen har vidare uppgett att 91 procent av e-handelsförsändelserna till EU med ett värde under 150 euro kom från Kina under 2024.

Den nya ordningen ska börja tillämpas när EU:s tulldatacentral är i drift, vilket den väntas vara 2028. Plattformens funktioner ska bl.a. möjliggöra beräkning och avisering av tullskuld per enskild vara, vilket bedöms ge tullmyndigheterna i medlemsstaterna bättre förutsättningar att tillämpa tullregelverket fullt ut även på små försändelser.

I december 2025 beslutade rådet om en tillfällig lösning som ska gälla fram till dess att tulldatacentralen finns på plats. Lösningen innebär att EU fr.o.m. den 1 juli 2026 kommer att tillämpa en fast tull på 3 euro på små försändelser till ett värde av högst 150 euro som förs in i EU, främst via e-handel. Den tillfälliga åtgärden syftar till att hantera de problem som har uppmärksammats med den nuvarande ordningen, där sådana försändelser i praktiken kan föras in i EU utan tull, vilket bl.a. har bedömts bidra till illojal konkurrens för EU-baserade säljare, hälso- och säkerhetsrisker för konsumenter, omfattande bedrägerier samt negativa miljöeffekter.

Ny nationell strategi för marknadskontroll

Regeringen fattade den 22 januari 2026 beslut om en ny nationell strategi för marknadskontroll för 2026–2029. Strategin ska förenkla för företag att göra rätt och motverka problem kopplade till e-handel med produkter från länder utanför EU. Den ska även öka användningen och kompetensen kring ny teknik och AI. Strategin har upprättats i enlighet med artikel 13 i EU:s marknadskontrollförordning.

När det gäller e-handel ska de berörda myndigheterna, i den utsträckning som det är relevant utifrån deras ansvarsområden inom marknadskontroll

- delta i Marknadskontrollrådets arbete om e-handel
- hämta in synpunkter från övriga myndigheter och aktörer av relevans i arbetet för säkrare e-handel, som exempelvis Mediemyndigheten, Konkurrensverket, Myndigheten för digital förvaltning samt berörda branschorganisationer och företag
- prioritera arbetet med gemensamma projekt inom EU som kan bidra till en förbättrad och mer effektiv marknadskontroll av e-handeln.

Gränshinder i handeln med nordiska länder

Gränshinderrådet har de nordiska regeringarnas uppdrag att bekämpa gränshinder som bromsar jobb och tillväxt i Norden. Gränshinderrådet utgörs av tio

medlemmar. Samtliga länder samt Färöarna, Grönland och Åland kan utse en nationell medlem. Utöver de nationella medlemmarna ingår även Nordiska ministerrådets generalsekreterare i rådet, och en representant från Nordiska rådet erbjuds att delta i arbetet. Gränshinderrådet ska samarbeta med de aktörer som nationellt kan bidra till att få gränshinder lösta för individer och företag i Norden. Detta samarbete innefattar informationstjänsterna, ministrarna, nationella förvaltningar och myndigheter, parlamentariker m.fl.. Gränshinderrådet uppger att de prioriterar de viktigaste gränshindren och sedan försöker driva fram en lösning hos berörda departement. I oktober 2017 fick Gränshinderrådet ett förstärkt mandat som bl.a. innebär att de nationella representanterna har fått större frihet att agera genom att t.ex. kalla till möten med berörda ministrar, arbetsmarknadens parter och andra aktörer som kan bidra till att lösa gränshindren. Gränshinderrådet lämnar en årlig rapport där det framgår vilka gränshinder som varit prioriterade och vilken status de har, t.ex. om de är borta, om det pågår ett arbete med att ta bort hindren eller om det inte är prioriterat vid de berörda departementen eller myndigheterna.

Ekodesignkrav på produkter

EU-förordningen om ekodesign – Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1781 av den 13 juni 2024 om upprättande av en ram för att fastställa ekodesignkrav för hållbara produkter – är en viktig del i kommissionens strategi för mer miljömässigt hållbara och cirkulära produkter. Den bygger på ekodesigndirektivet, som ansetts vara en framgångsrik strategi för att främja regleringen av energirelaterade produkters hållbarhet. Förordningen ger kommissionen befogenhet att utveckla och besluta om delegerade akter med ekodesignkrav för de flesta produktgrupper. Det inkluderar s.k. intermediära produkter, som t.ex. järn och stål. Ett fåtal produktgrupper, som livsmedel och läkemedel, är undantagna. Ekodesignkraven, som antingen kan vara prestandakrav eller informationskrav, ska vara sådana att de förbättrar vissa produktaspekter, t.ex. produktens beständighet, återanvändbarhet, reparerbarhet och miljöpåverkan, såsom koldioxid- och miljöavtryck.

Tillämpningsdatumet för en delegerad akt får som huvudregel inte infalla tidigare än 18 månader från dess ikraftträdande. En produkt får endast släppas ut på marknaden eller tas i bruk om det finns ett digitalt produktpass med uppgifter som är specifika för en produkt i enlighet med de informationskrav som finns för produkten och som kan nås på elektronisk väg.

Utskottets ställningstagande

I de motioner som är aktuella för behandling i detta avsnitt finns bl.a. förslag som rör en fördjupning av EU:s inre marknad samt en utveckling av såväl den digitala inre marknaden som rörligheten inom tjänstesektorn. Mot denna bakgrund vill utskottet först och främst framhålla att EU:s inre marknad är av avgörande betydelse för svensk ekonomi och välfärd. En mycket stor andel av Sveriges utrikeshandel sker inom den inre marknaden. Utskottet kan dock

konstatera att den inre marknaden under senare år har blivit alltmer fragmenterad med ökade administrativa bördor och nya hinder som försvårar företagens gränsöverskridande verksamhet. Det är en utveckling som riskerar att hämma tillväxt och innovation. Som redovisats har kommissionen därför presenterat en ny strategi för den inre marknaden som avser att motverka detta och därmed stärka den fria rörligheten för varor och tjänster och säkerställa att gemensamma regler genomförs på ett effektivt sätt. Av strategin framgår att tjänstehandeln behöver ges särskild prioritet, inte minst mot bakgrund av att tjänstesektorn svarar för en betydande del av EU:s samlade produktion samtidigt som integrationen på området fortfarande är begränsad. Utskottet noterar samtidigt att regeringen i strategin om Sveriges utrikeshandel, investeringar och globala konkurrenskraft framhåller att den avser att driva på inom EU för en bättre fungerande tjänstehandel.

I ett motionsyrkande förespråkas att alla produkter på EU:s inre marknad ska klimatmärkas och att Sverige bör gå före med en nationell lösning. Utskottet vill här framhålla att EU redan på flera områden bedriver ett omfattande arbete med gemensamma metoder för hållbarhetsinformation och produktkrav. Om produktmärkningssystem av olika anledningar ska införas bör sådana enligt utskottets uppfattning utformas på EU-nivå, inte minst för att nationella särlösningar skulle riskera att fragmentera den inre marknaden ytterligare och därmed skapa onödiga handelshinder.

I de aktuella motionerna finns vidare flera förslag som rör skärpta krav på e-handelsplattformar, plattformars ansvar för produkter som säljs på den inre marknaden, sänkta tullfrihetsgränser och ett förslag om att inrätta en särskild arbetsgrupp för att hantera problem med produkter som sätts på den inre marknaden via e-handelsplattformar. Utskottet delar såväl motionärernas problembeskrivning i grunden som de ambitioner som uttrycks om att konsumentskyddet bör vara starkt och att det bör finnas regler som säkerställer en rättvis konkurrenssituation på den inre marknaden. Utskottet vill dock framhålla att kommissionen har riktat ett ökat fokus mot stora e-handelsplattformar som förmedlar varor direkt till konsumenter inom unionen, inklusive aktörer med verksamhet utanför EU. Som redovisats presenterade kommissionen för ett knappt år sedan ett meddelande som innehåller en rad olika verktyg som kan användas för att komma tillrätta med bl.a. konkurrens- och produktsäkerhetsproblem som e-handel kan medföra. Ett betydelsefullt verktyg som lyfts fram i meddelandet och som även utskottet vill lyfta fram är regelverket som skapats genom EU:s förordning om digitala tjänster (DSA). I och med förordningen finns nu omfattande bestämmelser som rör digitala tjänster och marknadsplatser. I förordningen finns t.ex. enhetliga regler för leverantörer av förmedlingstjänster, inklusive särskilda skyldigheter för stora onlineplattformar när det gäller spårbarhet, tillbörlig aktsamhet och hantering av olagliga varor. DSA innehåller dessutom harmoniserade regler om ansvar, kontaktpunkter, tillsyn och sanktioner som gäller oavsett var leverantören är etablerad.

Utskottet vill i detta sammanhang även lyfta fram det pågående arbetet inom EU med en reform av tullunionen. Inom ramen för detta arbete beslutade

EU i november 2025 om att ta bort tullfrihetsgränsen för varor med lågt värde. Detta kommer tillfälligt att börja gälla i juni 2026 för att senare bli permanent i samband med att EU:s tulldatacentral sätts i drift. Förändringen väntas att såväl förbättra konkurrenssituationen för EU-baserade säljare och bidra till minskade hälso- och säkerhetsrisker för konsumenter som att minska bedrägerier och negativa miljöeffekter.

Utskottet noterar också att regeringen nyligen beslutat om en ny nationell strategi för marknadskontroll. Syftet med strategin är bl.a. att motverka produktsäkerhetsproblem som är kopplade till e-handel med produkter från länder utanför EU. Utskottet avser att följa frågan om e-handel och e-handelsplattformar noga framöver.

När det avslutningsvis gäller ett motionsförslag om att underlätta handel över gränserna i Norden kan utskottet konstatera att samtliga nordiska länder, antingen genom medlemskap i EU eller ett särskilt avtal genom EES, är starkt knutna till EU:s inre marknad. Norden är alltså på de flesta områden en del av EU:s inre marknad. Utskottet vill därför först och främst framhålla att arbetet för att minska handelshinder och administrativa bördor för företag på den inre marknaden även är av stor betydelse för handeln inom Norden. Utskottet är sedan inte av någon annan uppfattning än motionärerna när det gäller vikten av att avlägsna handelshinder mellan de nordiska länderna och genom samverkan motverka att nya uppstår. Utskottet noterar att regeringen i strategin för Sveriges utrikeshandel, investeringar och globala konkurrenskraft framhåller att Norden ska avskaffa återstående gränshinder och förverkliga en vision om att vara världens mest hållbara och integrerade region 2030. Utskottet vill även påminna om det arbete som pågår i Gränshinderrådet för att öka möjligheterna att flytta, pendla, studera och driva företag över landsgränserna i Norden utan att drabbas av gränshinder.

Sammantaget ser utskottet inga skäl att förorda några tillkännagivanden i enlighet med det som begärs i de aktuella motionerna.

Samtliga motionsyrkanden avstyrks därmed.

Handels- och investeringsfrämjande

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motioner som bl.a. rör vissa åtgärder för att främja handel och investeringar, exportfrämjande åtgärder för små och medelstora företag, Business Swedens verksamhetsinriktning samt granskning av utländska direktinvesteringar. Utskottet hänvisar främst till den förda politiken och pågående arbete.

Jämför reservation 13 (S), 14 (V), 15 (C), 16 (MP) och 17 (S, C).

Motionerna

Handels- och investeringsfrämjande åtgärder

I partimotion 2025/26:2818 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 36 föreslås ett tillkännagivande om att regeringen bör återkomma med förslag om ökad insyn i den verksamhet som Exportkreditnämnden (EKN) och Svensk Exportkredit (SEK) bedriver.

I kommittémotion 2025/26:3593 av Fredrik Olovsson m.fl. (S) yrkande 8 föreslås ett tillkännagivande om ett mål för life science-export. I yrkande 15 föreslås ett tillkännagivande om Business Swedens möjligheter att främja svenska startups och scaleups internationella affärer. Motionärerna anför vidare i yrkande 24 att regeringen bör ta fram en ny utrikeshandelsstrategi. Strategin ska bygga på att ta tillvara svenska styrkeområden och stärka Sveriges position inom de områden som skapar välbefinnande i framtiden. I yrkande 25 föreslås samtidigt ett tillkännagivande om att stärka de exportfrämjande insatserna, och i yrkande 26 föreslås ett tillkännagivande om att ge Team Sweden ett utvidgat uppdrag som även omfattar importfrämjande insatser. I yrkande 29 förordas vidare att det regionala exportfrämjandet bör utvecklas, och enligt yrkande 30 bör små och medelstora företag få bättre stöd för att nå nya marknader. I yrkande 31 förordas vidare att en stödfunktion för svenska företag som drabbats av tullar och andra handelshinder bör inrättas, och i yrkande 40 framförs att den svenska exportens bidrag till global klimatnytta bör öka. I yrkande 41 framhålls därefter att innovationspolitiken bör integreras i handelsfrämjande insatser samt att regeringen bör ta ett samlat och strategiskt grepp för att öka kommersialiseringen och exporten av svenska innovationer. Det sistnämnda anförs i yrkande 42. I motionens yrkande 45 anförs att regeringen bör arbeta för att öka Sveriges attraktionskraft för internationella investeringar.

I kommittémotion 2025/26:2776 av Håkan Svenneling m.fl. (V) yrkande 8 föreslås ett tillkännagivande om att regeringen bör få i uppdrag att skärpa kriterierna när det gäller mänskliga rättigheter för svenskt exportfrämjande. I yrkande 14 föreslås vidare ett tillkännagivande om att regeringen bör ge Business Sweden ett särskilt uppdrag att arbeta för att stärka fackliga rättigheter i Nigeria. Motionärerna förordar även i yrkande 15 ett tillkännagivande om att regeringen ska ge EKN, SEK och Business Sweden ett särskilt uppdrag

att se till att svenskt kapital och svenska bolag inte kränker arbetstagares rättigheter i Nigeria.

I kommittémotion 2025/26:2831 av Elisabeth Thand Ringqvist m.fl. (C) yrkande 28 förordas ett tillkännagivande om en tydlig strategi för att förbättra för små och medelstora företags möjligheter att exportera till EU:s inre marknad.

I kommittémotion 2025/26:3582 av Rickard Nordin m.fl. (C) yrkande 16 föreslås ett tillkännagivande om att underlätta för svensk klimatsmart export. Motionärerna anför att de mål för export av klimatsmart teknologi som förordats av Miljömålsberedningen bör införas liksom mål för konsumtionsbaserade utsläpp så att Sveriges globala klimatavtryck är nettonegativt senast 2045.

I kommittémotion 2025/26:3422 av Katarina Luhr m.fl. (MP) yrkande 25 föreslås ett tillkännagivande om att Sverige inte ska använda exportkrediter för att stötta fossila projekt eller fossil infrastruktur.

I motion 2025/26:2796 av Mathias Tegnér (S) yrkande 2 föreslås ett tillkännagivande om att stärka exporten av svensk miljö- och klimatteknik via Team Sweden och de regionala exportcentrumen, med särskilt fokus på snabbväxande marknader.

I motion 2025/26:2105 av Sten Bergheden (M) yrkande 2 föreslås ett tillkännagivande om att ta fram en tydlig strategi för ökad export av svensk mat.

I motion 2025/26:3809 av Joar Forssell (L) föreslås ett tillkännagivande om åtgärder för att främja demokratisk utveckling och ökat ekonomiskt välbefinnande. Av motionen framgår att svensk politik för utlandsinvesteringar, exportkrediter och tekniksamarbeten bör riktas in mot demokratier och undvika bindningar till autokratier.

I motion 2025/26:626 av Jamal El-Haj (-) föreslås ett tillkännagivande om behovet av att stärka Sverige som ett etablerat innovations- och investeringsland.

Granskning av direktinvesteringar

I kommittémotion 2025/26:3593 av Fredrik Olovsson m.fl. (S) yrkande 47 föreslås ett tillkännagivande om att se över systemet för granskning av utländska direktinvesteringar.

I kommittémotion 2025/26:2831 av Elisabeth Thand Ringqvist m.fl. (C) yrkande 29 föreslås ett tillkännagivande om handelsregler när det gäller vissa länder och granskning av direktinvesteringar.

I motion 2025/26:2307 av Mathias Tegnér (S) yrkande 5 föreslås ett tillkännagivande om att Sverige bör stärka den egna prövningen av utländska investeringar i känsliga sektorer för att skydda nationella säkerhetsintressen.

Bakgrund och pågående arbete

Regeringens inriktning för politiken som rör export- och investeringsfrämjande

Regeringen framhåller i budgetpropositionen för 2026 (prop. 2025/26:1 utg.omr. 24) att det statliga exportfrämjandet ska utgå från företagets behov och vara affärsnära, efterfrågestyrt, samordnat, effektivt och förutsebart. Insatserna ska kunna redovisa mätbara resultat, särskilt när det gäller sysselsättning och skatteintäkter.

Regeringen betonar att handelsfrämjandet i Norden, EU och Nordamerika ska värmas och utvecklas. Samtidigt lyfter regeringen fram behovet av att stödja svenska företag, särskilt små och medelstora, i att ta till vara möjligheter på snabbt växande marknader. En särskild satsning genomförs därför i Asien. Regeringen prioriterar även svenska företags deltagande i återuppbyggnaden av Ukraina, bl.a. genom Business Swedens närvaro i Kiev och en särskild exportkreditgaranti som i och med budgetpropositionen utökas.

Vidare framhåller regeringen att ett effektivt näringslivsfrämjande kräver ett målinriktat arbete inom Team Sweden-samarbetet. Samarbetet har setts över och vidareutvecklas i dialog med näringslivet för att bättre identifiera affärsmöjligheter och positionera svenska lösningar inom områden som grön och digital omställning. Team Sweden bedöms vara viktigt för exportfrämjandet inom prioriterade sektorer såsom energi, transport, tillverkningsindustri, digitalisering inklusive AI, gröna näringar samt hälso- och life science-sektorn. Även tjänsteföretag, digitala företag och företag inom kulturella och kreativa branscher ska omfattas, liksom nystartade och växande företag.

Regeringen anger att Business Swedens uppdrag ska utvecklas för att stärka svenska företags globala affärsmöjligheter, särskilt inom den gröna och digitala omställningen. En viktig del är att effektivare matcha exportföretag med finansiering från EU, multilaterala utvecklingsbanker och globala klimater. Synergier mellan exportfrämjande och utvecklingssamarbete ska bidra till grön omställning i låg- och medelinkomstländer. Regeringen avser också att vidareutveckla Business Swedens stöd till små och medelstora företag samt det riktade exportfrämjandet, inklusive insatser som riktas till låg- och medelinkomstländer.

Regeringen framhåller i propositionen att utlandsägda företag som investerar och etablerar sig i Sverige bidrar till tillväxt och fler arbetstillfällen. Dessa företag tillför kapital och kompetens som stärker svensk konkurrenskraft, särskilt inom den gröna omställningen. Regeringen redovisar att det finns omkring 17 000 utländska företag i Sverige och att de sysselsätter drygt en femtedel av alla anställda i den privata sektorn. De står även för omkring hälften av de privata investeringarna i forskning och utveckling och för 50 procent av svensk export. Regeringen avser att fortsätta att utveckla det statliga investeringsfrämjandet genom Business Sweden.

Vidare betonar regeringen att Sveriges attraktionskraft och investeringsklimat förutsätter ett väl fungerande samarbete mellan Business Sweden,

myndigheter samt nationella, regionala och kommunala aktörer, liksom med näringslivet. En central del i detta arbete är en robust och effektiv investeringsgranskning enligt lagen och förordningen om granskning av utländska direktinvesteringar.

Delmål i strategin för Sveriges utrikeshandel, investeringar och globala konkurrenskraft som rör handels- och investeringsfrämjande

I november 2023 beslutade regeringen om en ny utrikeshandelsstrategi – Strategi för Sveriges utrikeshandel, investeringar och globala konkurrenskraft (UD2023/01758). Som redovisats i det föregående innehåller strategin tre övergripande mål samt ett antal delmål som kommer att följas upp under de kommande åren. En rad delmål rör handels- och investeringsfrämjande och bland dessa kan följande nämnas:

- Det ska finnas en tydlig och samlad ingång för företag som vill söka rådgivning, finansiering och stöd för sin internationaliseringsprocess.
- Samarbetet mellan Business Sweden, Almi AB, EKN, SEK, Tillväxtverket, regionerna och andra berörda aktörer, såsom Enterprise Europe Network (EEN), ska utvecklas. Handelskamrarnas kompetens och nätverk ska tas till vara i högre utsträckning.
- Branschkompetensen ska tas till vara i Team Swedens främjandearbete och därmed förbättra stödet till företagen. Synergieffekter med regionernas arbete med strategier för smart specialisering eller motsvarande ska uppnås.
- Tjänsteföretag, och företag i helt igenom digitala miljöer, ska uppleva en bättre kvalitet i exportstödet.
- Små och medelstora företag ska på ett lättillgängligt sätt kunna ta del av information om de affärsmöjligheter som EU:s frihandelsavtal erbjuder.
- Fler små och medelstora företag ska ges möjlighet att delta i exportsatningar kopplade till stora strategiska exportaffärer.
- Svenska företag ska få ökad kunskap och medvetenhet om immateriella rättigheter och skydd av immateriella tillgångar. Patent- och registreringsverket (PRV), Business Sweden och Kommerskollegium kan bidra till detta.

Export- och investeringsfrämjande

Inledning

Ett stort antal aktörer arbetar med att främja svenska företags export. Främjandet sker i huvudsak genom Sveriges export- och investeringsråd (Business Sweden), Exportkreditnämnden (EKN) och AB Svensk exportkredit (SEK). Därtill gör Tillväxtverket, Almi, Swedfund, Svenska institutet och Visit Sweden insatser. Export- och investeringsfrämjande är en kärnuppgift i utrikesförvaltningen. Sveriges utlandsmyndigheter spelar en viktig roll när det

gäller att genomföra exportfrämjandet i nära samarbete med andra främjaraktörer, såsom Business Swedens utlandskontor och lokala Team Sweden-nätverk.

Business Sweden

Business Sweden ansvarar för det statligt finansierade export- och investeringsfrämjandet och ägs till lika delar av staten och Sveriges Allmänna Utrikeshandelsförening. Business Sweden bildades den 1 januari 2013 när Exportrådet och Invest Sweden slogs samman. Business Swedens övergripande uppdrag är att stimulera ekonomisk tillväxt och sysselsättning genom att stödja och främja svensk export och internationalisering samt utländska företagsinvesteringar i Sverige eller samarbeten med svenska företag som tillför kapital, kompetens och marknader till det svenska näringslivet. Business Sweden ska enligt uppdraget ha institutionell närvaro på utländska marknader för att hjälpa svenska företag att öka sin export i utlandet och för att öka utländska investeringar i Sverige. Business Sweden ska även ha en egen regional närvaro i Sverige eller på något annat sätt stödja och samverka med företag och andra lokala och regionala aktörer. Business Sweden ska samarbeta med andra aktörer som med offentliga medel genomför eller låter genomföra export- eller investeringsfrämjande insatser.

I linje med ett årligt riktlinjebeslut som fattas av regeringen har Business Sweden både ett exportfrämjande uppdrag att hjälpa svenska företag att öka sin globala försäljning och ett investeringsfrämjande uppdrag att hjälpa internationella företag att investera och expandera i Sverige. Det statliga uppdraget omfattar följande fyra verksamhetsområden:

- Grundläggande exportservice, som innebär information och svar på förfrågningar, grundläggande rådgivning i exportregler och generellt näringslivsfrämjande på internationella marknader.
- Småföretagsprogram, som innebär rådgivning till små och medelstora företag utförd i Sverige och på utlandskontoren. Detta innefattar kompetensutveckling för företag, regional exportrådgivning samt kontaktskapande på och information om internationella marknader.
- Riktat exportfrämjande, vilket avser särskilda exportförberedande insatser på internationella marknader, riktade främjandeaktiviteter på utvalda marknader, internationellt upphandlade affärer samt identifiering och bearbetning av strategiska affärer.
- Investeringsfrämjande, som syftar till att attrahera investeringar från prioriterade marknader i världen, samt att öka kunskapen och intresset för Sverige som en attraktiv plats för utländska investeringar. I nära samverkan med regionala investeringsfrämjande organisationer och andra aktörer ska insatserna underlätta utländska investeringar som ger sysselsättning och tillför kapital och kompetens till alla delar av Sverige. Företag inom utvalda investeringsområden bearbetas direkt, och utländska investerare i investeringsprocessen får kvalificerad information och stöd.

Dessutom framställs analyser och rapporter om utländska investeringar i Sverige.

Utöver dessa grunduppdrag kan regeringen ge tilläggsuppdrag till Business Sweden.

Initiativet Made with Sweden

Regeringen lanserade i december 2025 initiativet Made with Sweden. Syftet är att öka svensk export, främja investeringar och stärka internationella samarbeten i en tid som präglas av ökande protektionism och handelshinder. Initiativet beskrivs av regeringen som en kraftsamling för frihandel och globalt samarbete, där utgångspunkten är att öppenhet och internationell samverkan är centralt för Sveriges välstånd, tillväxt och konkurrenskraft.

Som en del av satsningen har regeringen gett Svenska institutet, Business Sweden, Sida, EKN och Kommerskollegium i uppdrag att stödja och bidra till att genomföra initiativet. Regeringen har även instruerat utlandsmyndigheterna att prioritera Made with Sweden under kommande år.

Initiativet innebär bl.a. särskilda främjandesatsningar i länder som är aktuella för frihandelsavtal, en förbättrad uppföljning av hur ambassader och Team Sweden-aktörer bidrar till affärer för svenska företag samt insatser för att attrahera talanger till Sverige. Därutöver ingår en ökad svensk närvaro och nya satsningar för att stärka partnerskapet med Ukraina, samt ett utökat stöd till svenska företags internationalisering med särskilt fokus på små och medelstora företag.

Exportfinansiering

Inledning

För att underlätta och främja export, internationalisering och konkurrenskraft för svensk industri och bidra till delmålet om att öka Sveriges export erbjuder EKN och SEK ett exportkreditsystem med statligt stöd. Det kombinerade erbjudandet underlättar finansieringen av transaktioner med svenska exporterande företag. EKN erbjuder exportkreditgarantier som ger internationella köpare attraktiva finansieringsvillkor, samtidigt som risken sänks för svenska exporterande företag och affärsbanker.

Exportkreditnämnden

Enligt förordningen (2007:1217) med instruktion för Exportkreditnämnden har myndigheten i uppgift att främja svensk export och import genom att utfärda garantier. EKN ansvarar för att, i enlighet med de närmare föreskrifter som regeringen meddelar, utfärda statliga kredit- och investeringsförsäkringar (s.k. statsgarantier) enligt

- förordningen (2007:656) om exportkreditgaranti
- förordningen (2005:746) om investeringsgaranti.

Myndigheten ska dessutom utfärda statsgarantier enligt

- förordningen (2022:1360) om kreditgaranti för att säkra tillgången av råvaror
- förordningen (2024:102) om särskilda exportkreditgarantier för Ukraina.

Enligt myndighetens instruktion ska EKN arbeta utifrån både ett jämställdhets- och ett hållbarhetsperspektiv i hela sin verksamhet. Arbetet ska utgå från FN:s Agenda 2030 och de globala målen för hållbar utveckling.

EKN ska också följa OECD:s rekommendationer för statsstödda exportkrediter. Det gäller bl.a. regler mot korruption, gemensamma arbetssätt för exportkreditinstitut och riktlinjer för hållbar långivning. Myndigheten ska dessutom se till att exportfrämjandet följer FN:s principer för företag och mänskliga rättigheter, OECD:s riktlinjer för multinationella företag och principerna om hållbart företagande i FN:s ramverk Global Compact.

För varje ansökan om garanti gör ramverk där företag åtar sig att anpassa sin verksamhet efter tio universella principer och att främja FN:s mål för hållbar utveckling EKN en bedömning av risken för utebliven betalning i den specifika affären. Denna riskbedömning innefattar en bedömning av landrisken och av kreditrisken på motparten samt affärsspecifika risker. Enligt EKN baseras landbedömningen på ett omfattande källmaterial från bl.a. Internationella Valutafonden (IMF), Världsbanken, kreditvärderingsinstitut, konsultfirmor och garantiinstitut inom OECD. EKN uppger att de deltar aktivt i arbetet inom OECD som går ut på att årligen besluta om riskklassificering av drygt 140 länder. Landriskbedömningen resulterar i en landpolicy där EKN uttrycker de grundläggande riktlinjer som myndigheten använder för garanti-givningen på olika länder. EKN uppdaterar landpolicyn löpande, och flertalet länder är föremål för genomgång minst en gång per år. Genomgången bygger på EKN:s egen riskuppfattning och på de minimipremienivåer som fastställs inom OECD-samarbetet.

Svensk exportkredit

Svensk exportkredit (SEK) är ett statligt helägt bolag med uppdrag att på kommersiella och hållbara grunder bedriva kreditverksamhet i syfte att främja svensk exportnäring. SEK ska vara en marknadskompletterande aktör och sträva efter att samarbeta med andra statliga exportfrämjande aktörer samt med banker och andra finansiella aktörer. Bolaget har ett samhällsuppdrag som riksdagen fattat särskilt beslut om och som består i att administrera statens system för statsstödda exportkrediter, det s.k. CIRR-systemet. Utgångspunkten för regeringens bolagsstyrning är den svenska bolagsstyrningsmodellen som bl.a. innebär att de bolag som ägs av staten styrs associationsrättsligt på samma sätt som privatägda bolag med bolagsstämman som det högsta beslutande organet. Bolag med statligt ägande lyder som utgångspunkt under samma lagar och regler som privatägda bolag. År 2025 beslutade regeringen om en ny ägarpolicy för bolag med statligt ägande. Ägarpolicyn ska tillämpas i bolag med statligt majoritetsägande, vilket därmed inkluderar SEK.

Granskning av utländska direktinvesteringar

Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/452 av den 19 mars 2019 om upprättande av en ram för granskning av utländska direktinvesteringar i unionen trädde i kraft den 11 april 2019 och tillämpas sedan den 11 oktober 2020. Ett grundläggande syfte med EU-förordningen är att skapa en rättslig ram för granskning av utländska direktinvesteringar i unionen med hänsyn till säkerhet eller allmän ordning. Hösten 2020 biföll riksdagen regeringens proposition Kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om utländska direktinvesteringar (prop. 2019/20:193, bet. 2020/21:UU3, rskr. 2020/21:13). Lagförslaget i propositionen kompletterar den nämnda EU-förordningen på området. I samband med att lagförslaget antogs fick Inspektionen för strategiska produkter (ISP) uppdraget som kontaktpunkt av regeringen. Utöver den internationella samordningsrollen ska myndigheten också få befogenhet att begära in vissa uppgifter från inblandade företag inför en investering, om det finns risk för att affären kan påverka svensk säkerhetskänslig verksamhet. Berörda företag ska ha möjlighet att överklaga ett beslut om att begära in uppgifter som myndigheten har fattat. Lagen trädde i kraft den 1 november 2020. Hösten 2023 biföll riksdagen regeringens proposition Ett granskningssystem för utländska direktinvesteringar till skydd för svenska säkerhetsintressen (prop. 2022/23:116, bet. 2022/23:JuU32, rskr. 2023/24:3). Lagförslaget i propositionen innebär att en myndighet får möjlighet att granska, och om nödvändigt förbjuda, utländska direktinvesteringar i svenska företag vars verksamhet har betydelse för svenska säkerhetsintressen. Syftet med den nya lagen är att hindra att värdefull teknik eller information eller strategiskt viktiga fastigheter kontrolleras av främmande makt på ett sätt som inte är önskvärt. Förslaget innebär även att underrättelse- och säkerhetstjänster i Storbritannien och Schweiz får direktåtkomst till vissa personuppgifter för att förhindra terroristattentat och andra terrorbrott. De nya reglerna trädde i kraft den 1 december 2023.

Som ett led i arbetet med EU:s strategi för ekonomisk säkerhet presenterade kommissionen den 24 januari 2024 ett förslag till förordning om granskning av utländska investeringar i unionen och om upphävande av förordning (EU) 2019/452. Den viktigaste nyheten är att medlemsstaterna föreslås bli skyldiga att ha ett system för granskning av utländska investeringar. Förslaget innehåller också krav på vad ett sådant system minst ska omfatta och hur det ska fungera.

Vidare föreslås att den nuvarande samarbetsmekanismen enligt förordning (EU) 2019/452 ska förtydligas, bl.a. genom krav på bättre uppföljning och dialog samt genom att okomplicerade investeringar inte ska behöva anmälas. Syftet är att täppa till kryphål, rikta in granskningen på investeringar som innebär störst risker och förbättra samarbetet mellan medlemsstaterna. Förhandlingar om förslaget pågår fortfarande på EU-nivå.

Tidigare riksdagsbehandling

Utskottet har tidigare behandlat och avstyrkt motionsyrkanden om handels- och investeringsfrämjande, senast våren 2025 (bet. 2024/25:NU13). Flera av de yrkanden som avstyrktes då liknar dem som nu är aktuella i detta avsnitt. De handlade om vissa åtgärder för att främja handel och investeringar, exportfrämjande åtgärder för vissa branscher, Business Swedens verksamhetsinriktning och granskning av utländska direktinvesteringar. Utskottet hänvisade främst till den förda politiken och pågående arbete. Företrädare i utskottet för Socialdemokraterna och Sverigedemokraterna framförde sin syn i olika reservationer.

Utskottets ställningstagande

Inledning

Utskottets ställningstagande redovisas under följande rubriker:

- Handels- och investeringsfrämjande åtgärder
- Granskning av direktinvesteringar

Handels- och investeringsfrämjande åtgärder

I de motioner som behandlas i detta avsnitt finns en rad olika förslag om att Sveriges export- och investeringsfrämjande i vissa avseenden bör utvecklas eller få en annan inriktning. Motionsförslagen rör bl.a. behovet av en ny utrikeshandelsstrategi, ökad insyn i exportfinansieringsprocesserna och ett stärkt exportfrämjande arbete till förmån för små och medelstora företag. Förslagen rör även ökad samordning av statliga främjandeinsatser samt särskilda mål och kriterier kopplade till hållbarhet, klimat och mänskliga rättigheter. Vidare tas frågor upp om stöd till gröna innovationer och åtgärder för att stärka svenska företags internationella konkurrenskraft.

Mot bakgrund av motionsförslagen vill utskottet inledningsvis framföra att regeringen arbetar aktivt med att genomföra strategin för Sveriges utrikeshandel, investeringar och globala konkurrenskraft som togs fram för ett par år sedan. Denna strategi anger inriktning, mål och prioriteringar för Sveriges handelspolitik och export- och investeringsfrämjande samt lägger en grund för arbetet med att stärka Sveriges globala konkurrenskraft. Strategin tar ett helhetsgrepp om de utmaningar som följer av ett mer osäkert geopolitiskt läge, ökade handelshinder och hårdnande internationell konkurrens. Syftet är att stärka Sveriges konkurrenskraft, öka svenska företags export och internationella närvaro samt positionera Sverige som en prioriterad partner i den gröna och digitala omställningen.

En viktig aktör i arbetet med att genomföra strategin är Business Sweden som bl.a. genomför riktade insatser för att såväl stödja startups och scaleups i deras internationalisering som att stärka svenska företags närvaro på tillväxtmarknader och bidra till att små och medelstora företag i hela landet kan ta

steget ut på internationella marknader. Business Sweden verkar även för att attrahera strategiska investeringar till Sverige inom områden som grön industri, digitalisering och avancerad teknik, vilket är av stor betydelse för jobb, tillväxt och stärkt konkurrenskraft.

En annan viktig del i exportfrämjandet är statens insatser för att underlätta finansiering och minska risker i exportaffärer. Systemet består främst av statliga exportkreditgarantier och lån som gör det möjligt för företag att erbjuda attraktiva betalningsvillkor till utländska köpare. Centrala aktörer är myndigheten Exportkreditnämnden (EKN), som erbjuder garantier mot kommersiella och politiska risker, och det statligt ägda bolaget Svensk Exportkredit (SEK), som tillhandahåller finansiering för export och internationell expansion. Genom samverkan mellan dessa och andra berörda aktörer kan svenska företag genomföra större och mer långsiktiga affärer, samtidigt som riskerna kan hanteras på ett strukturerat sätt. Utskottet kan konstatera att dessa aktörer samtidigt har ett ansvar att ta hänsyn till hållbarhet i sin verksamhet genom att integrera miljömässiga och sociala risker i prövningen av exportaffärer samt genom att ställa krav och villkor i de fall riskerna bedöms vara betydande. Utskottet noterar t.ex. att EKN publicerar sina landriskbedömningar på sin webbplats.

Utskottet vill vidare framhålla sin uppfattning att regeringens utrikeshandelsstrategi omhändertar flera av de åtgärder som efterfrågas av motionärerna. Det handlar bl.a. om åtgärder för ett stärkt exportfrämjande för små och medelstora företag och ett utvecklat arbete när det gäller vissa branscher som t.ex. life science. Strategin innebär även ett mer omfattande regionalt främjande- arbete och en tydligare samordning inom Team Sweden. Även här spelar Business Sweden en central roll genom att bistå svenska företag med marknadskunskap, affärsutveckling, etableringsstöd och kontakter på prioriterade marknader.

I detta sammanhang vill utskottet samtidigt lyfta fram regeringens nya initiativ Made with Sweden, som kompletterar utrikeshandelsstrategin genom att tydligare synliggöra svenska företags bidrag till innovation, hållbarhet och klimatomställning. Inom ramen för detta initiativ har Business Sweden en viktig uppgift i att, tillsammans med utlandsmyndigheterna och andra Team Sweden-aktörer, samordna kommunikation och marknadsföring av svenska lösningar och partnerskap internationellt. Utskottet välkomnar detta initiativ som bedöms stärka Sverige bilden och öka genomslaget för svenska företag på globala marknader.

När det gäller frågor om exportfrämjandet kopplat till hållbarhet och mänskliga rättigheter konstaterar utskottet att utrikeshandelsstrategin tydligt slår fast att svenskt export- och investeringsfrämjande ska präglas av efterlevnad av internationella riktlinjer såsom OECD:s riktlinjer för multinationella företag, FN:s vägledande principer för företag och mänskliga rättigheter samt Internationella arbetsorganisationens (ILO) konventioner. Dessa utgångspunkter integreras i Business Swedens arbete genom rådgivning, riskbedömningar och stöd till företag som verkar på marknader med förhöjda risker.

Sammantaget anser utskottet att regeringen, genom arbetet med utrikes-handelsstrategin och initiativet Made with Sweden, arbetar aktivt, tydligt och välbalanserat med såväl att stärka Sveriges utrikeshandel och globala konkurrenskraft som att attrahera investeringar. Utskottet finner därför inga skäl att förorda några tillkännagivanden till regeringen som på ett grundläggande sätt skulle ändra inriktningen för detta arbete. Utskottet har heller ingen avsikt att föreslå att riksdagen ska uppmana regeringen att vidta några andra särskilda åtgärder inom den exportfrämjande verksamheten så som förordas i motionerna.

Därmed avstyrks samtliga motionsyrkanden.

Granskning av direktinvesteringar

Den förändrade säkerhetspolitiska situationen ställer höga krav på skyddet av svensk säkerhetskänslig verksamhet och att utländska investeringar i sådan verksamhet måste granskas innan de kan genomföras. Utskottet vill samtidigt betona betydelsen av att viktiga investeringar i Sverige inte får hindras av att granskningssystemet inte fungerar på ett ändamålsenligt sätt. Utskottet kan konstatera att riksdagen för ett par år sedan beslutade om ett nytt system för granskning av utländska direktinvesteringar som trädde i kraft den 1 december 2023. Enligt de nya reglerna har myndigheten Inspektionen för strategiska produkter (ISP) ansvaret för att handlägga granskningen av utländska investeringar i Sverige.

Utskottet vill framhålla att granskningssystemet fortfarande är relativt nytt och under uppbyggnad och tillämpning. Utskottet utgår dock från att regeringen säkerställer att investeringsgranskningen är ändamålsenlig och välfungerande i enlighet med de nya reglerna. Enligt utskottets mening finns det i nuläget inga skäl för riksdagen att uppmana regeringen att vidta några ytterligare åtgärder.

Motionsyrkandena avstyrks därmed.

Hållbart företagande

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motioner om hållbart företagande. Utskottet hänvisar främst till pågående arbete.

Jämför reservation 18 (V) och 19 (MP) samt motivreservation 20 (S).

Motionerna

I partimotion 2025/26:3509 av Daniel Helldén m.fl. (MP) yrkande 40 föreslås ett tillkännagivande om företags ansvar för miljö och mänskliga rättigheter.

Motionärerna framhåller bl.a. att det behövs ett bindande globalt regelverk för att ”goda” bolag ska premieras och därmed bidra till en hållbar konkurrens.

I kommittémotion 2025/26:2369 av Håkan Svenneling m.fl. (V) yrkande 16 föreslås ett tillkännagivande om att regeringen bör kräva att svenska företag som är verksamma i Kina uppträder konsekvent och i överensstämmelse med den allmänna svenska politiken när det gäller mänskliga rättigheter.

I kommittémotion 2025/26:2776 av Håkan Svenneling m.fl. (V) yrkande 9 föreslås ett tillkännagivande om att regeringen bör fortsätta att arbeta för att utvidga kraven för och införa s.k. human rights due diligence för att förhindra att företags verksamhet har en negativ påverkan på de mänskliga rättigheterna samt ett klimat- och miljöperspektiv enligt s.k. environmental due diligence i regelverken för företags agerande utomlands. Motionärerna förordar vidare i yrkande 23 att Sverige bör verka i EU för att utarbeta riktlinjer för företag och investerare i syfte att förhindra investeringar på ockuperad mark så länge det inte sker efter godkännande av Västsaharas legitima representant Polisario.

I kommittémotion 2025/26:3440 av Håkan Svenneling m.fl. (V) yrkande 11 föreslås ett tillkännagivande om att den svenska regeringen likt den norska regeringen borde ta fram rekommendationer till svenska företag om hur de bör förhålla sig till handel och försäljningar till Israel som kan bidra till att ockupationen av Palestina fortgår.

I kommittémotion 2025/26:3282 av Katarina Luhr m.fl. (MP) yrkande 17 föreslås ett tillkännagivande om att EU och Sverige bör lagstifta om att företag ska respektera mänskliga rättigheter och miljö genom hela leverantörskedjan.

I kommittémotion 2025/26:3422 av Katarina Luhr m.fl. (MP) yrkande 77 föreslås ett tillkännagivande om att verka för att EU ska lagstifta om att företag i sitt hållbarhetsarbete ska respektera mänskliga rättigheter, agera miljömässigt hållbart och följa Parisavtalets intentioner genom hela leverantörskedjan.

I motion 2025/26:196 av Rashid Farivar (SD) yrkande 1 föreslås ett tillkännagivande om skärpta krav på fordonstillverkare när det gäller transparens och ansvar för miljömässiga och sociala aspekter av tillverkning och återvinning av fordon.

Bakgrund och pågående arbete

Övergripande om hållbart företagande

Hållbart företagande (även kallat ansvarsfullt företagande och företagens sociala ansvar, corporate social responsibility, CSR) är ett paraplybegrepp som omfattar många olika delar. En vidare precisering av innebörden och omfattningen av begreppet finns i ett flertal internationellt erkända vägledande principer och riktlinjer för hållbart eller ansvarsfullt företagande. Det handlar t.ex. om OECD:s riktlinjer för multinationella företag, FN:s Global Compact, ISO-standarderna om socialt ansvarstagande, ILO:s trepartsförklaring om multinationella företag och socialpolitik samt FN:s vägledande principer för företag och mänskliga rättigheter.

Hållbarhetsrapportering för företag

Våren 2024 antog riksdagen regeringens förslag i propositionen Nya regler om hållbarhetsrapportering (prop. 2023/24:124, bet. 2023/24:CU23, rskr. 2023/24:212). I propositionen anges att de nya reglerna syftar till att ge finansmarknaderna tillgång till tillförlitlig och jämförbar information från företagen om miljö, samhällsansvar och bolagsstyrning. Rapporteringen ska bidra till att styra in kapital mot hållbara investeringar. Dessutom ska den underlätta hanteringen av finansiella risker som följer av klimatförändringar och brister i sociala förhållanden. Jämfört med den tidigare EU-lagstiftningen om hållbarhetsrapportering som infördes för vissa stora företag 2016, ställer de nya reglerna högre krav på informationsgivningen från de företag som omfattas, t.ex. när det gäller den s.k. värdekedjan och utsläpp av växthusgaser. Kravet på att lämna en hållbarhetsrapport utvidgas till att omfatta bl.a. små och medelstora företag som är börsnoterade, stora eller börsnoterade dotterföretag och vissa större filialer till tredjelandsföretag som har en betydande verksamhet inom EES. Rapporten ska granskas av en revisor. De nya reglerna utgår från EU-direktivet om företagens hållbarhetsrapportering (Europaparlamentets och rådets direktiv om ändring av direktiv 2013/34/EU, direktiv 2004/109/EG, direktiv 2006/43/EG och förordning (EU) nr 537/2014 vad gäller företagens hållbarhetsrapportering) som trädde ikraft den 1 juli 2024.

I februari 2025 presenterade kommissionen ett förslag till direktiv som bl.a. avser förenklingar av vissa delar av 2022 års hållbarhetsrapporteringsdirektiv. En del av förslaget är att vissa företag inte ska vara skyldiga att hållbarhetsrapportera. Skyldigheten ska begränsas till stora företag med fler än 1 000 anställda. Förslaget innebär att vissa företag som ännu inte upprättat sin första hållbarhetsrapport kan komma att undantas från kravet. Andelen företag som omfattas av kravet beräknas minska med ca 80 procent på EU-nivå. I samband med att förslaget om förenkling lades fram presenterade kommissionen även ett förslag till ett ändringsdirektiv om att skyldigheten att hållbarhetsrapportera ska skjutas upp två år för vissa företag. Ändringsdirektivet antogs den 14 april 2025.

Regeringen överlämnade i september 2025 propositionen Uppskjutet krav på att hållbarhetsrapportera för vissa företag (prop. 2025/26:21) till riksdagen. I propositionen föreslås att kravet på hållbarhetsrapportering skjuts upp två år för vissa företag. Genom att senarelägga kraven minskar den administrativa bördan för många företag. Samtidigt frigörs tid att komma överens i EU om enklare regler för företagens hållbarhetsrapportering. Riksdagen antog i november 2025 förslagen i regeringens proposition, och lagändringarna trädde i kraft den 31 december 2025 (bet. 2025/26:CU8, rskr. 2025/26:39).

Tillbörlig aktsamhet för företag i fråga om hållbarhet

Europaparlamentet och rådet antog i maj 2024 Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2024/1760 av den 13 juni 2024 om tillbörlig aktsamhet för företag i fråga om hållbarhet och om ändring av direktiv (EU) 2019/1937 och

förordning (EU) 2023/2859. Direktivet, som trädde i kraft den 25 juli 2024, innebär att vissa företag som är verksamma på den inre marknaden avkrävs en aktsamhetsplikt i förhållande till mänskliga rättigheter och miljö, och att det inom ramen för den aktsamhetsplikten ställs krav på de berörda företagen att vidta åtgärder. De nya kraven innebär bl.a. att företagen ska vidta åtgärder för att identifiera och hantera risker för kränkningar av mänskliga rättigheter och överträdelser av miljörättsliga förbud och skyldigheter. Det ställs också krav på företagen när det gäller omställningsplaner för begränsning av klimatförändringar. Syftet med direktivet är att företagen ska bidra till en hållbar utveckling och till en hållbarhetsomställning i ekonomier och samhällen.

Efter att direktivet trädde i kraft har medlemsländerna två år på sig att genomföra de nya reglerna i den nationella lagstiftningen.

I december 2024 beslutade regeringen om att en särskild utredare ska analysera och föreslå hur direktivet ska genomföras i Sverige (dir. 2024:123). Utredaren ska bl.a.

- analysera direktivet
- bedöma i vilken utsträckning svensk rätt uppfyller de krav som direktivet ställer
- ta ställning till vilken eller vilka myndigheter som bör få i uppgift att vara tillsynsmyndighet
- bedöma vilka författningsändringar och andra åtgärder som behövs för att genomföra direktivet i svensk rätt
- lämna nödvändiga författningsförslag.

Den 26 februari 2025 presenterade Europeiska kommissionen ett förenklingspaket kallat Omnibus I som syftar till att förenkla vissa rättsakter på hållbarhetsområdet. En av de rättsakter som omfattas är Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2024/1760 av den 13 juni 2024 om tillbörlig aktsamhet för företag i fråga om hållbarhet och om ändring av direktiv (EU) 2019/1937 och förordning (EU) 2023/2859. Inom ramen för arbetet med Omnibus I har tidpunkten för när direktivet senast ska vara genomfört i medlemsstaterna flyttats fram ett år till den 26 juli 2027.

Kommissionen har också lagt fram förslag till ett nytt direktiv som innebär ändringar när det gäller vissa skyldigheter enligt direktivet om tillbörlig aktsamhet för företag i fråga om hållbarhet. I december 2025 nådde rådet och parlamentet en preliminär överenskommelse om att bl.a. höja tröskelvärdena när det gäller omsättning och antal anställda, vilket innebär att färre företag kommer att omfattas av reglerna. Rådet och parlamentet ansåg att de stora företag som nu kommer att omfattas har mest inflytande på sin värdekedja och är bäst rustade att täcka kostnaderna i samband med förfaranden för tillbörlig aktsamhet.

Syftet med överenskommelsen är att minska företagens regelbörda och att förenkla både för de stora företag som omfattas av direktivet och för de mindre företag som inte omfattas men som kommer att påverkas av kraven enligt direktivet genom att de ingår i de större företagens verksamhetskedja. Den

preliminära överenskommelsen innebär också att tidsfristen för att införliva direktivet om tillbörlig aktsamhet för företag i fråga om hållbarhet flyttas fram ett år, till den 26 juli 2028.

Regeringen beslutade därför i december 2025 om ett tilläggsdirektiv till utredaren (dir. 2025:109) som nu även ska

- analysera det nya EU-direktivet
- bedöma i vilken utsträckning svensk rätt uppfyller de krav som direktivet ställer
- bedöma vilka författningsändringar och andra åtgärder som behövs för att genomföra direktivet på miniminivå i svensk rätt
- lämna nödvändiga författningsförslag.

Härutöver förlängs utredningstiden och uppdraget ska redovisas senast den 31 augusti 2026.

Interimsavtal mellan EU och Marocko som rör Västsahara

I en interpellationsdebatt den 17 november 2025 (ip. 2025/26:122) anförde bistånds- och utrikeshandelsminister Benjamin Dousa (M) bl.a. följande om handelsrelationen mellan EU och Marocko:

EU-domstolen slog i sin dom den 4 oktober 2024 fast att unionens åtgärder i internationella sammanhang måste vara förenliga med folkrätten, inklusive FN-stadgan. Som en följd av domen beslutade EU under hösten om ändringar i associeringsavtalet med Marocko. Ändringarna har bl.a. handlat om att krav på ursprungsmärkning införs för vissa produkter och att en kontrollmekanism ska etableras för att säkerställa att fördelarna från avtalet kommer även det västahariska folket till gagn.

Från EU:s sida har syftet med ändringarna av handelsdelarna i associeringsrådet mellan EU och Marocko således varit att EU-domstolens domslut respekteras och att handelsrelationen med Marocko värnas. Detta har även varit regeringens linje.

Det är för EU-domstolen att avgöra om avtal är förenliga med de krav som domstolen ställer. EU-kommissionen har ansvarat för förhandlingarna och avgjort vilka parter som har ingått i dessa.

Utskottets ställningstagande

I detta avsnitt behandlas att antal olika motioner med förslag som rör hållbart företagande. De grundläggande ramarna för vad hållbart företagande betyder tydliggörs i internationellt erkända principer och riktlinjer såsom OECD:s riktlinjer för multinationella företag samt FN:s vägledande principer för företag och mänskliga rättigheter. Därtill finns flera regelverk på EU-nivå som reglerar EU:s och därmed även svenska företags hållbarhetsarbete. Förslagen i de nämnda motionerna handlar bl.a. om att utöka företags ansvar för mänskliga rättigheter, miljö och klimat genom hela leverantörskedjan. Det framförs även förslag om att det behövs bindande regelverk för att premiera ansvarsfulla företag och skapa hållbar konkurrens samt att regeringen bör agera mer aktivt för att påverka företags agerande i Israel och Västsahara.

Utskottet vill först och främst framhålla att OECD:s och FN:s grundläggande ramar är viktiga vägvisare för företags ansvarstagande i frågor som rör mänskliga rättigheter, miljö och klimat. Utskottet kan vidare konstatera att EU under senare år har antagit och utvecklat flera omfattande regelverk när det gäller hållbart företagande. Detta gäller särskilt reglerna för hållbarhetsrapportering och tillbörlig aktsamhet för företag i fråga om hållbarhet. Dessa regelverk har redogjorts för i det föregående, och när det gäller hållbarhetsrapportering vill utskottet framhålla att Sverige genomfört nya förenklade regler med utgångspunkt i EU:s direktiv om företagens hållbarhetsrapportering.

När det gäller tillbörlig aktsamhet för företag i fråga om hållbarhet kan utskottet konstatera att EU tidigare har antagit ett direktiv på området där vissa företag avkrävs en aktsamhetsplikt i förhållande till mänskliga rättigheter och miljö och där det ställs krav på att företagen vidtar åtgärder för att identifiera och hantera risker i verksamheten och i värdekedjan. Utskottet konstaterar att arbetet med att genomföra direktivet i svensk rätt pågår och att regeringen har tillsatt en särskild utredare med uppdrag att analysera direktivet och lämna nödvändiga författningsförslag. Utskottet noterar samtidigt att en preliminär överenskommelse nåtts på EU-nivå om att förenkla dessa regler och att utredaren genom ett tilläggsdirektiv fått förlängd utredningstid och i uppdrag att analysera de kommande reglerna.

När det gäller motioner som tar sikte på att regeringen bör utarbeta särskilda rekommendationer eller riktlinjer för hur företag ska agera i handel och investeringar kopplade till vissa geografiska områden och konflikter konstaterar utskottet att frågor om handel och externa relationer i flera fall hanteras inom ramen för EU:s gemensamma avtal och samarbeten. Utskottet noterar exempelvis att EU:s relationer med Israel regleras i associeringsavtalet från 1995, som även omfattar politisk dialog och bygger på respekt för mänskliga rättigheter och demokratiska principer.

Utskottet vill vidare framhålla att frågan om Västsahara har behandlats i EU-sammanhang, bl.a. mot bakgrund av EU-domstolens praxis. Utskottet noterar även att EU har vidtagit åtgärder kopplade till ursprungsmärkning och kontrollmekanismer för att säkerställa att handelsarrangemang är förenliga med folkrätten och kommer det västsahariska folket till gagn.

Avslutningsvis förutsätter utskottet att svenska företag respekterar mänskliga rättigheter och följer såväl internationell rätt som EU-regler och svensk lagstiftning. Utskottet vill även framhålla att hållbart företagande och regel efterlevnad är en konkurrensfördel för svenska företag, särskilt i ljuset av hållbarhetskrav kopplade till företagens värdekedjor och ny lagstiftning både i Sverige och på EU-nivå.

Utskottet ser därmed inga skäl att förorda att riksdagen ska göra några tillkännagivanden i enlighet med det som förespråkas i de olika motionerna.

Samtliga motionsyrkanden avstyrks därmed.

Reservationer

1. Inriktningen för EU:s och Sveriges handelspolitik, punkt 1 (S)

av Fredrik Olovsson (S), Mattias Jonsson (S), Marianne Fundahn (S), Isak From (S) och Daniel Vencu Velasquez Castro (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2025/26:3593 av Fredrik Olovsson m.fl. (S) yrkandena 33, 34, 37 och 38 samt 2025/26:3623 av Morgan Johansson m.fl. (S) yrkandena 8, 66 och 67 samt avslår motionerna

2025/26:1924 av Borianana Åberg (M),

2025/26:2307 av Mathias Tegnér (S) yrkande 3,

2025/26:2860 av Borianana Åberg (M),

2025/26:3282 av Katarina Luhr m.fl. (MP) yrkande 18,

2025/26:3422 av Katarina Luhr m.fl. (MP) yrkandena 73–75 och 203,

2025/26:3440 av Håkan Svenneling m.fl. (V) yrkande 42,

2025/26:3509 av Daniel Helldén m.fl. (MP) yrkande 38 och

2025/26:3582 av Rickard Nordin m.fl. (C) yrkande 9.

Ställningstagande

Vi anser att det är en självklarhet att den globala handelns fördelar måste komma alla till del och baseras på rättvisa grunder. Sverige bör och kan vara en tydlig röst för en ansvarsfull världshandel som tar hänsyn till miljö, klimat, social trygghet och anständiga arbetsvillkor. Sverige behöver därför både bedriva och stå upp för en rättvis världshandel som bidrar till att målen i Agenda 2030 nås. Vi menar att en sådan inriktning förstärker och förankrar legitimiteten för global handel och skapar möjligheter att komma till rätta med den orättvisa fördelningen av nytta som globaliseringen för med sig. Sverige har tidigare visat att det är möjligt att förena en fri och öppen handel med exempelvis höga miljökrav och ett stärkt skydd för arbetstagarnas rättigheter. I utskottets budgetbetänkande för 2026 (bet. 2025/26:NU1, rskr. 129–131) föreslog vi att begreppet rättvis handel ska återinföras som en del av det riksdagsbundna målet för handelspolitiken. Vi fick dessvärre inget gehör för vårt förslag.

Vi menar att regeringen bör stå upp för en rättvis världshandel som bidrar till att underlätta investeringar i klimatvänlig teknik, nå målen i Agenda 2030

och de globala målen för hållbar utveckling samt till att uppfylla Parisavtalet. Som en del i detta menar vi att regeringen bör verka för att det ställs krav på respekt för mänskliga rättigheter, goda arbetsvillkor, miljöskydd och anti-korruption i de handelsavtal som EU sluter med andra länder. En sådan inriktning av handelspolitiken förstärker och förankrar legitimiteten i global handel och är dessutom en förutsättning för en hållbar handel, inte minst när det gäller social hållbarhet.

I detta sammanhang vill vi understryka WTO:s roll för att upprätthålla globala spelregler inom världshandeln. De ökade protektionistiska strömningarna i omvärlden har dock satt WTO på prov och på ett tydligt sätt synliggjort att WTO måste stärkas och moderniseras för att kunna möta dessa utmaningar. Vi menar att en reformering av WTO, som bl.a. innebär att ett fungerande tvistlösningssystem återupprättas, är en förutsättning för att skapa förutsebarhet samt lika och rättvisa villkor i den globala handeln.

Avslutningsvis vill vi understryka betydelsen av att handeln med Ukraina stärks och betona att det behövs ökade insatser för detta såväl på EU-nivå som på nationell nivå.

Detta anser vi att riksdagen bör ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

2. Inriktningen för EU:s och Sveriges handelspolitik, punkt 1 (V)

av Håkan Svenneling (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2025/26:3440 av Håkan Svenneling m.fl. (V) yrkande 42 och avslår motionerna

2025/26:1924 av Boriana Åberg (M),

2025/26:2307 av Mathias Tegnér (S) yrkande 3,

2025/26:2860 av Boriana Åberg (M),

2025/26:3282 av Katarina Luhr m.fl. (MP) yrkande 18,

2025/26:3422 av Katarina Luhr m.fl. (MP) yrkandena 73–75 och 203,

2025/26:3509 av Daniel Helldén m.fl. (MP) yrkande 38,

2025/26:3582 av Rickard Nordin m.fl. (C) yrkande 9,

2025/26:3593 av Fredrik Olovsson m.fl. (S) yrkandena 33, 34, 37 och 38 samt

2025/26:3623 av Morgan Johansson m.fl. (S) yrkandena 8, 66 och 67.

Ställningstagande

På ett övergripande plan vill jag se att Sverige och EU driver en rättvis handelspolitik som sätter människor, social rättvisa, djur, klimatet och miljön främst och som fokuserar på samhällsvinster för alla – inte bara på vinster för storföretag. Handelspolitikens inriktning bör heller inte innebära försämringar för medborgarna i andra länder. För att handel ska kunna bedrivas på rättvisa villkor måste fattiga länder få fördelar och större handlingsutrymme att själva utforma sin handelspolitik. Handel ska också vara ett verktyg för att dela med sig av gröna tekniker och uppmuntra länder att stärka sin klimat- och miljöpolitik.

Det som sagts om handelspolitik ovan gäller inte minst i handelsrelationerna med Israel och Palestina. EU är Israels största handelspartner, och cirka en tredjedel av all export från Israel går till EU. Israels ockupation av Palestina hade inte varit möjlig utan EU:s förmånliga handelsavtal med Israel. Palestina har i dag inte makt över sin egen ekonomiska utveckling på grund av ockupationen. Med den mur som Israel byggt mot Palestina tillsammans med kontrollstationer vid gränsen och de militära lagar som har införts hindras palestinska företag från att växa och kunna etablera sig på exportmarknader. En ökad handel med Palestina är därför enligt min uppfattning ett viktigt verktyg för att Palestina ska kunna återuppbyggas samtidigt som det ger EU en möjlighet att sätta press på Israel att respektera folkrätten. Jag menar att det finns många verkningsfulla vägar att gå för att EU ska kunna uppnå detta. Exempelvis finns det sedan 1997 ett s.k. interimsavtal om associering mellan EU och Palestina som bl.a. omfattar handel. Detta avtal skulle t.ex. kunna göras om till ett permanent associationsavtal och därmed skapa bättre förutsättningar till handel mellan EU och Palestina. Det skulle i sin tur bidra till att stärka den palestinska ekonomin. Mot denna bakgrund anser jag att regeringen bör återkomma med en plan för hur handeln mellan Sverige och Palestina kan främjas och underlättas.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

3. Inriktningen för EU:s och Sveriges handelspolitik, punkt 1 (C)

av Anders Ådahl (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2025/26:3582 av Rickard Nordin m.fl. (C) yrkande 9 och avslår motionerna

2025/26:1924 av Boriana Åberg (M),
2025/26:2307 av Mathias Tegnér (S) yrkande 3,
2025/26:2860 av Boriana Åberg (M),
2025/26:3282 av Katarina Luhr m.fl. (MP) yrkande 18,
2025/26:3422 av Katarina Luhr m.fl. (MP) yrkandena 73–75 och 203,
2025/26:3440 av Håkan Svenneling m.fl. (V) yrkande 42,
2025/26:3509 av Daniel Helldén m.fl. (MP) yrkande 38,
2025/26:3593 av Fredrik Olovsson m.fl. (S) yrkandena 33, 34, 37 och 38 samt
2025/26:3623 av Morgan Johansson m.fl. (S) yrkandena 8, 66 och 67.

Ställningstagande

EU är världens största integrerade marknad. Den ökade rörligheten för varor, tjänster, människor och kapital som EU möjliggjort har bidragit till tillväxt och till att arbetstillfällena har skapats i hela unionen, inte minst i Sverige. Förutom vikten av att EU:s inre marknad fungerar utan handelshinder vill jag även framhålla betydelsen av att EU har goda handelsrelationer med länder och regioner utanför EU. Som jag och mina partikamrater i Centerpartiet många gånger har framhållit är en regelbaserad fri världshandel den ordning som gynnar Sverige och svenska företag mest. EU och dess medlemsländer står dock inför stora utmaningar eftersom protektionism, ökade tullar och ekonomisk osäkerhet har präglat den internationella handelsordningen allt mer under den senaste tiden. En särskild utmaning är att få den internationella handeln att bidra till minskade utsläpp av klimatskadliga gaser. Jag kan konstatera att Sverige och svenska företag jobbar hårt för att minska sina utsläpp. Det gör att Sverige ligger långt före många andra länder. Det är bra, för då minskar Sveriges utsläpp, och det sänker samtidigt utsläppen runt om i världen när svenska produkter och tjänster ersätter andra som framställts med smutsigare teknik. Tack vare bl.a. Sveriges nästintill utsläppsfria elsystem har många av de varor som tillverkas här ett mindre klimatavtryck än varor som tillverkas i andra länder. Samtidigt innebär detta försprång och den strikta klimat- och miljölagstiftningen att svenska företag riskerar att drabbas av osund konkurrens, när andra länder avstår nödvändiga klimatregulverk och pumpar in pengar i den smutsiga fossila industrin. Jag vill dock understryka att det måste vara en fördel för företag att göra det som är bäst för klimatet. Jag och andra företrädare för Centerpartiet har därför i många olika sammanhang framhållit vikten av att införa klimattullar till EU så att aktörer tvingas betala för sina utsläpp. Jag välkomnar visserligen att ett sådant system nu finns på plats och att EU nyligen beslutat att förenkla regelverket. Regeringen kan för den sakens skull inte slå sig till ro. Jag menar att systemet med klimattullar nu successivt måste breddas till att omfatta fler sektorer, så att fler får bära kostnaderna för sina utsläpp.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

4. Inriktningen för EU:s och Sveriges handelspolitik, punkt 1 (MP)

av Katarina Luhr (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2025/26:3282 av Katarina Luhr m.fl. (MP) yrkande 18,

2025/26:3422 av Katarina Luhr m.fl. (MP) yrkandena 73–75 och 203 samt

2025/26:3509 av Daniel Helldén m.fl. (MP) yrkande 38 och

avslår motionerna

2025/26:1924 av Boriana Åberg (M),

2025/26:2307 av Mathias Tegnér (S) yrkande 3,

2025/26:2860 av Boriana Åberg (M),

2025/26:3440 av Håkan Svenneling m.fl. (V) yrkande 42,

2025/26:3582 av Rickard Nordin m.fl. (C) yrkande 9,

2025/26:3593 av Fredrik Olovsson m.fl. (S) yrkandena 33, 34, 37 och 38 samt

2025/26:3623 av Morgan Johansson m.fl. (S) yrkandena 8, 66 och 67.

Ställningstagande

Rättvis handel är en central del för ekonomisk utveckling, och jag vill understryka att möjligheten för låg- och medelinkomstländer att delta i världsekonomin och handla med andra länder har haft stor betydelse för att minska fattigdomen i världen. Jag vill också framföra att ökad handel även kan bidra till att utveckla privata företag och entreprenörskap, skapa sysselsättning och bättre arbetsvillkor samt generera exportintäkter och tillgång till ny grön teknik och klimatsmarta produkter.

Samtidigt som handel medför många möjligheter att stärka en hållbar utveckling finns också risker. För att världshandeln ska bidra i positiv riktning behövs tydliga internationella regelverk som pekar ut riktningen mot att handelsrelationer ska bidra till ett hållbart samhälle. Enligt min uppfattning är det därför av yttersta vikt att Sverige på alla nivåer verkar för att alla handelsrelationer utgår från respekt för mänskliga rättigheter, miljöhänsyn och global rättvisa. Sverige ska vara ett föregångsland för att åstadkomma en fri, hållbar och rättvis handel, där minskad klimatpåverkan och goda arbetsvillkor är grundläggande villkor.

Sverige och EU har enligt min uppfattning ett ansvar att verka för att handel inte bidrar till vare sig klimatskadliga utsläpp eller miljöförstöring, eller förvärrar situationen för människor som lever i fattigdom. Förutsättningarna för

att låg- och medelinkomstländer ska kunna delta på rättvisa villkor i den globala handeln behöver stärkas. Med långsiktiga spelregler och ett tydligt fokus på hållbarhet kan svenska företag bli föregångare när det gäller mänskliga rättigheter och miljöhänsyn och därigenom bidra till ett globalt handelssystem som värnar både människor och natur. Jag anser därför att Sverige bör vara en tydlig röst för högre krav i internationella handelsavtal när det gäller bl.a. klimat och miljö. Sverige bör driva på för lösningar som inte skadar människor eller miljö även i länder långt från Europa. På så sätt minskar företags möjligheter att konkurrera genom att minska kostnader för miljöarbete i länder med svagare miljölagstiftning än den som gäller inom EU.

Till sist vill jag framhålla att EU har flera handelspolitiska verktyg till sitt förfogande för att påverka omvärlden i riktning mot att minska klimatskadliga utsläpp. Till exempel har EU infört ett system med s.k. klimattullar för att skydda industrin inom unionen från orättvis konkurrens under klimatomställningen. Klimattullarna bidrar samtidigt till att stimulera klimatomställningen av fossilintensiv industri i andra länder. Jag kan inte annat än beklaga att detta system tillsammans med andra viktiga handelspolitiska regelverk som gynnar klimatet nyligen vattnats ur av det regelförenklingspaket som antagits inom EU. Trots detta anser jag att Sverige bör verka med full kraft för att EU aktivt ska använda klimattullar och andra liknande handelspolitiska verktyg för att skynda på klimatomställningen i globala värdekedjor. Sådana insatser skulle även bidra till att minska utsläppen av växthusgaser från svensk konsumtion.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

5. Handel med sälprodukter, punkt 2 (S, C)

av Anders Ådahl (C), Fredrik Olovsson (S), Mattias Jonsson (S), Marianne Fundahn (S), Isak From (S) och Daniel Vencu Velasquez Castro (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2025/26:2825 av Stina Larsson m.fl. (C) yrkande 18 och

2025/26:3733 av Åsa Westlund m.fl. (S) yrkande 72,

bifaller delvis motionerna

2025/26:2237 av Sten Bergheden (M) och

2025/26:2401 av Markus Wiechel (SD) yrkandena 1 och 2 samt

avslår motion

2025/26:3285 av Camilla Brunsberg (M) yrkande 3.

Ställningstagande

Sedan drygt 15 år finns ett förbud mot handel med sälprodukter inom EU. Sverige har tidigare haft ett undantag från förbudet, men dessvärre togs undantaget bort 2015 eftersom det ansågs strida mot WTO-rätten. Vi menar att jakt på säl behövs för att skydda fisket, och det borde även vara en självklarhet att de sälar som jagats kan tas om hand. Vi anser att EU-förbudet mot handel med sälprodukter därmed försvårar en ändamålsenlig förvaltning av Sveriges sälpopulation i ljuset av det växande sälbeståndet. Som redovisats i det föregående har riksdagen i tillkännagivanden vid ett par tillfällen uppmanat regeringen att fortsätta att driva frågan om att få undantag från eller helt häva förbudet för handel med sälprodukter. Även om tillkännagivandena ännu inte är slutbehandlade anser vi att frågan är så pass angelägen att det finns skäl för riksdagen att på nytt uppmana regeringen att vidta åtgärder för att få undantag från eller helt häva förbudet för handel med sälprodukter.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkänna för regeringen.

6. Handel med sälprodukter, punkt 2 – motiveringen (MP)

av Katarina Luhr (MP).

Ställningstagande

I flera motioner som behandlas i detta avsnitt anförs att det nuvarande förbudet mot handel med sälprodukter bör upphävas. Min uppfattning är att det gällande förbudet motverkar storskalig säljakt för pälsarnas skull och att det därmed fyller en viktig funktion. Riksdagen bör därför inte uppmana regeringen att verka för att förbudet tas bort, vilket förordas i de aktuella motionerna.

Motionsyrkandena avstyrks därmed.

7. Övrigt om internationell handel, punkt 3 (S, C)

av Anders Ådahl (C), Fredrik Olovsson (S), Mattias Jonsson (S), Marianne Fundahn (S), Isak From (S) och Daniel Vencu Velasquez Castro (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2025/26:2831 av Elisabeth Thand Ringqvist m.fl. (C) yrkandena 25 och 26,

2025/26:3582 av Rickard Nordin m.fl. (C) yrkande 14,

2025/26:3593 av Fredrik Olovsson m.fl. (S) yrkandena 28, 32 och 39,

2025/26:3623 av Morgan Johansson m.fl. (S) yrkande 68 och

2025/26:3729 av Kerstin Lundgren m.fl. (C) yrkande 35.

Ställningstagande

Sverige är ett litet exportberoende land vars välbefinnande till stor del bygger på handel med andra länder. En stor del av det som produceras i Sverige går på export och bidrar på så sätt till en betydande del av Sveriges ekonomi. Sveriges syn på öppenhet och frihandel har dock utmanats under den senaste tiden då protektionism och ökade tullar dominerat världshandelssystemet. I dessa tider av geopolitisk osäkerhet som avspeglar sig i handelspolitiken är det enligt vår uppfattning viktigare än någonsin att Sverige står upp för globala samarbeten och frihandel.

Grunden för svensk handelspolitik fastställs inom EU. Vi vill därför understryka vikten av att EU fortsätter att bedriva en öppen handels- och investeringspolitik gentemot omvärlden. EU:s beroenden av olika typer av kritiska insatsvaror bör i största möjliga utsträckning hanteras genom diversifierade värdekedjor och fler fördjupade partnerskap. En nyckelkomponent i detta är att EU ingår fler frihandelsavtal. Samtidigt som sådana avtal bidrar till en robustare internationell handel är de också avgörande för Sveriges ekonomi och arbetsmarknad. Regeringen behöver därför verka för att EU öppnar sig än mer mot omvärlden och upprättar fler frihandelsavtal för att bl.a. diversifiera handelskedjorna.

Samtidigt vill vi framhålla att de varor och tjänster som exporteras kan vara en viktig pusselbit i en grön omställning som måste göras mot bakgrund av klimatförändringarna. Vi menar att Sverige ska vara en global föregångare när det kommer till att exportera klimatvänliga lösningar. En väsentlig del i att öka svenska företags möjligheter i detta avseende är att regeringen – inte minst inom WTO – verkar för att handelshinder för klimatsmarta varor och tjänster tas bort och att spridningen av klimatvänlig teknik över gränserna främjas.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

8. Övrigt om internationell handel, punkt 3 – motiveringen (V)

av Håkan Svenneling (V).

Ställningstagande

Enligt min uppfattning bör EU och Sverige föra en handelspolitik som kombinerar öppenhet med ansvar och som bidrar till minskad ojämlikhet, klimatomställning och hållbar utveckling. Frihandel får inte vara ett självändamål, och handelsavtal måste utformas så att de inte leder till sänkta ambitioner när det gäller demokratiska principer eller miljö- och klimatpolitik.

I ett antal motioner framförs förslag om att Sverige ska verka för att EU ska ingå fler frihandelsavtal, bl.a. för att minska EU:s beroende av enskilda länder. Vidare föreslås att handelshinder för klimatsmarta varor och tjänster ska tas bort. De är i grunden lovvärda förslag, men som jag tidigare framhållit i detta

betänkande behöver de handelsavtal som ingås bl.a. utgå från tydliga villkor om respekt för mänskliga rättigheter, fackliga rättigheter, anständiga arbetsvillkor och miljö. Handelsavtal bör även innehålla långtgående åtaganden som kan följas upp och efterlevas i praktiken. Det är också avgörande att fattiga länder ges reella möjligheter att utveckla sin egen industri och sitt eget jordbruk samt att de inte pressas in i avtal som begränsar deras möjlighet att bedriva en aktiv utvecklings- och näringspolitik.

Enligt min mening ger inte de aktuella motionsförslagen fullt ut stöd för min linje och jag kan därför inte oreserverat ställa mig bakom dem. Riksdagen bör därför inte göra något tillkännagivande så som motionärerna begär.

Samtliga motionsyrkanden avstyrks därmed.

9. Övrigt om internationell handel, punkt 3 – motiveringen (MP)

av Katarina Luhr (MP).

Ställningstagande

Sverige och EU har ett stort ansvar att verka för att handel inte bidrar till miljöförstöring eller förvärrar fattigdom. Jag vill därför understryka vikten av att EU:s handels- och investeringspolitik kombinerar öppenhet med ett tydligt ansvarstagande. EU:s beroende av kritiska insatsvaror behöver minska genom diversifierade värdekedjor och partnerskap som bygger på gemensamma hållbarhetsambitioner och respekt för demokratiska principer och mänskliga rättigheter.

Jag delar samtidigt motionärernas uppfattning att handel är en viktig del av den gröna omställningen. Sverige bör därför bidra till att klimatsmarta lösningar och grön teknik får större spridning globalt. Men detta måste ske på ett sätt som stärker – inte urholkar – möjligheten att ställa höga klimat- och miljökrav och som inte riskerar att öka ojämlikheten eller flytta utsläpp och miljöskador till andra länder.

Som jag anført tidigare i detta betänkande menar jag att alla handelsrelationer bör bidra till ett mer hållbart samhälle. Fokus bör därmed ligga på att utveckla och använda handelspolitiska verktyg som driver på klimatomställningen och säkerställer att handel bidrar till minskade utsläpp och hållbara värdekedjor, snarare än att generellt prioritera avreglering och att ta bort handelshinder utan motsvarande krav.

Jag kan inte se att något av de motionsförslag som behandlas i detta avsnitt ger fullt ut stöd för min uppfattning.

Därmed avstyrks samtliga motionsyrkanden.

10. EU:s inre marknad, punkt 4 (S)

av Fredrik Olovsson (S), Mattias Jonsson (S), Marianne Fundahn (S), Isak From (S) och Daniel Vencu Velasquez Castro (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2025/26:3593 av Fredrik Olovsson m.fl. (S) yrkande 27 och avslår motionerna

2025/26:2297 av Markus Selin (S) yrkande 3,

2025/26:2396 av Markus Wiechel (SD) yrkandena 1 och 2,

2025/26:2823 av Stina Larsson m.fl. (C) yrkande 18,

2025/26:2831 av Elisabeth Thand Ringqvist m.fl. (C) yrkandena 11 och 27,

2025/26:3191 av Jonny Cato m.fl. (C) yrkande 8,

2025/26:3548 av Daniel Helldén m.fl. (MP) yrkandena 47, 79 och 80,

2025/26:3582 av Rickard Nordin m.fl. (C) yrkande 17 och

2025/26:3596 av Elisabeth Thand Ringqvist m.fl. (C) yrkande 4.

Ställningstagande

Inledningsvis vill vi framhålla att EU:s inre marknad är en grundläggande förutsättning för tillväxt, konkurrenskraft och konsumentnytta. Den inre marknaden ska bygga på gemensamma och rättvist tillämpade regler som säkerställer fri rörlighet för varor och tjänster samtidigt som höga krav ställs på produktsäkerhet, konsumentskydd och regelefterlevnad.

Grunden för svensk handelspolitik fastställs inom EU, där den inre marknaden utgör svenska företags hemmamarknad och världens största gränsfria ekonomiska samarbete. Sverige bör därför vara en tydlig röst för att den inre marknaden fördjupas, utvecklas och anpassas till nya förutsättningar. Vi menar att regeringen i högre grad måste verka för att den inre marknaden ska nå sin fulla potential.

När handeln på den inre marknaden i allt högre grad är digital måste regelverken samtidigt utvecklas och tillämpas så att konkurrensen sker på lika villkor. Det måste råda en sund och rättvis konkurrenssituation på den inre marknaden så att seriösa företag inte missgynnas av aktörer som kringgår reglerna. En väl fungerande inre marknad förutsätter dessutom att ansvar kan utkrävas av den som missköter sig, att tillsynen är effektiv och att konsumenternas ställning är stark även i gränsöverskridande e-handel. Vi anser därför att den inre marknaden bör fördjupas genom tydligare ansvarsfördelning, stärkt marknadskontroll och gemensamma lösningar på EU-nivå som avser att möta nya handelsmönster och tekniska förändringar.

I detta sammanhang vill vi framhålla att en viktig del i att förbättra den inre marknadens funktion är att de regler som företag måste följa för att bedriva handel på den inre marknaden förenklas och förbättras. Vi välkomnar därför EU-kommissionens arbete för att bl.a. minska företags administrativa bördor, men vill samtidigt understryka att EU:s regelförenklingsagenda inte bör genomföras på bekostnad av klimatomställningen eller arbetstagares rättigheter.

Till sist vill vi framhålla att Sverige i högre grad bör använda sin position som världsledande nation inom innovation för att fortsätta stärka konkurrenskraften och svensk exports kapacitet att växa på nya marknader. Detta är enligt vår uppfattning avgörande i en tid av stora samhällsutmaningar och nödvändigt för en snabb grön omställning av Sverige till ett fossilfritt välfärdsland.

Detta anser vi att riksdagen bör ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

11. EU:s inre marknad, punkt 4 (C)

av Anders Ådahl (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2025/26:2831 av Elisabeth Thand Ringqvist m.fl. (C) yrkandena 11 och 27,

2025/26:3191 av Jonny Cato m.fl. (C) yrkande 8,

2025/26:3582 av Rickard Nordin m.fl. (C) yrkande 17 och

2025/26:3596 av Elisabeth Thand Ringqvist m.fl. (C) yrkande 4 och avslår motionerna

2025/26:2297 av Markus Selin (S) yrkande 3,

2025/26:2396 av Markus Wiechel (SD) yrkandena 1 och 2,

2025/26:2823 av Stina Larsson m.fl. (C) yrkande 18,

2025/26:3548 av Daniel Helldén m.fl. (MP) yrkandena 47, 79 och 80 samt

2025/26:3593 av Fredrik Olovsson m.fl. (S) yrkande 27.

Ställningstagande

EU är världens största integrerade marknad och är hemmamarknad för svenska företag. Den ökade rörligheten för varor, tjänster, människor och kapital som EU möjliggjort har bidragit till tillväxt och till att skapa jobb/arbetsstillfällen, inte minst i Sverige. EU och dess medlemsländer står dock inför stora utmaningar, och jag ser med oro på att vissa vill lösa dessa utmaningar med att sätta upp hinder inom och runt den inre marknaden. Jag menar tvärtom att EU:s inre marknad bör öppnas upp ytterligare, framför allt genom en mer integrerad

tjänstemarknad. Ett steg är t.ex. att förbättra möjligheterna för människor att temporärt jobba och ta uppdrag i olika EU-länder. Samtidigt som det är viktigt att öppna den inre marknaden ytterligare måste det finnas tydliga regler och möjligheter att ställa hårda krav på de e-handelsplattformar som säljer produkter till konsumenterna i EU. Det måste t.ex. gå att få veta om produkter uppfyller alla EU:s kemikaliereregler eller produktsäkerhetskrav. Flera steg har tagits av EU, bl.a. genom den nya tullreformen och EU:s förordning om digitala tjänster. Jag menar dock att detta endast är ett första steg mot att rensa upp i den djungel som e-handelsplattformar utgör. Regeringen behöver noggrant bevaka detta område och agera för att skapa ett skarpare regelverk om det visar sig att nuvarande regleringar inte räcker till.

Jag anser vidare att konsumenterna måste få bättre förutsättningar att göra hållbara val i vardagen. Därför bör alla produkter på EU:s inre marknad klimatmärkas. I dag finns det flera olika miljömärkningar men få klimatmärkningar, vilket gör det svårt för konsumenterna att avgöra vilka val som är klimatsmarta. Märkningen bör vara standardiserad, transparent och enkel att förstå. Den bör utformas som en femgradig skala från A till E för att gradera klimatpåverkan. Jag bedömer att en nationell klimatmärkning i Sverige skulle kunna bidra till att utvecklingen går snabbare och inspirera kommissionen att ta fram motsvarande lagstiftning på EU-nivå. Märkningen bör utgå från varans klimat-skadliga utsläpp och baseras på EU:s hållbarhetsrapportering. Jag vill dock understryka att en sådan märkning måste vara utformad så att företagens regelbörda inte ökar och att svenska företags konkurrenskraft inte minskar.

Avslutningsvis vill jag framhålla att de EU-regler som genomförs i svensk rätt inte väsentligt ska skilja sig från de som genomförs i andra länder – särskilt inte jämfört med Sveriges viktigaste handelspartner. Som ett exempel bedriver svenska företag en omfattande handel över gränserna inom Norden. Jag menar att det därför bör föras en tätare dialog i det nordiska samarbetet med en ambition att samverka om regelfrågor för att undvika nya gränshinder inom Norden.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

12. EU:s inre marknad, punkt 4 (MP)

av Katarina Luhr (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2025/26:3548 av Daniel Helldén m.fl. (MP) yrkandena 47, 79 och 80 samt avslår motionerna

2025/26:2297 av Markus Selin (S) yrkande 3,

2025/26:2396 av Markus Wiechel (SD) yrkandena 1 och 2,

2025/26:2823 av Stina Larsson m.fl. (C) yrkande 18,
2025/26:2831 av Elisabeth Thand Ringqvist m.fl. (C) yrkandena 11 och 27,
2025/26:3191 av Jonny Cato m.fl. (C) yrkande 8,
2025/26:3582 av Rickard Nordin m.fl. (C) yrkande 17,
2025/26:3593 av Fredrik Olovsson m.fl. (S) yrkande 27 och
2025/26:3596 av Elisabeth Thand Ringqvist m.fl. (C) yrkande 4.

Ställningstagande

Jag vill inledningsvis framhålla att e-handeln i grunden omformar handel och konsumtion. I dag kan konsumenter köpa varor online hemifrån, ofta från säljare i andra delar av världen. Utvecklingen har skapat nya möjligheter till bekväm handel och ett mycket stort utbud samtidigt som den innebär både positiva effekter och betydande utmaningar.

E-handelsmarknaden är enligt min mening fortfarande i flera avseenden otillräckligt reglerad och tillämpningen av gällande regelverk är bristfällig, särskilt när det gäller hur varor som inte uppfyller EU:s produktkrav förs in på EU:s inre marknad. Det ska inte vara så att onlineplattformar utnyttjar brister i regelverket utan att de hålls juridiskt och ekonomiskt ansvariga för de varor som säljs via deras tjänster.

Jag välkomnar att den tidigare undre gränsen på 150 euro för deklaration vid import till EU ska avskaffas inom ramen för EU:s tullreform, först genom en tillfällig åtgärd, sedan permanent efter några år. Sverige bör dock aktivt verka för att detta inte endast blir en tillfällig lösning utan att det permanenta systemet med slopad tullfrihetsgräns kommer på plats så snabbt och effektivt som möjligt.

Jag anser vidare att det måste finnas en ansvarig aktör etablerad inom unionen för alla produkter som förs in på EU:s inre marknad. När konsumenter köper varor direkt från säljare som är baserade på marknadsplatser utanför EU saknas det i praktiken ofta en sådan ansvarig aktör. Formellt kan ansvaret då anses ligga på konsumenten, men i realiteten innebär detta att ingen tar ett faktiskt ansvar för produktsäkerheten. Mot den bakgrunden anser jag att marknadsplatserna själva bör betraktas som en ansvarig aktör i de fall ingen annan tar detta ansvar. Det skulle skapa tydliga incitament för marknadsplatserna att säkerställa att produktsäkerhetskraven efterlevs.

Under 2026 ska EU:s marknadskontrollförordning utvärderas, och jag menar att denna process ger en möjlighet att ytterligare skärpa kraven på marknadsplatser, bl.a. genom att tydligare inkludera dem som ekonomiska aktörer och säkerställa en mer konsekvent tillämpning av regelverket.

De alltmer komplexa e-handelsmarknaderna riskerar också att förstärka konsumenternas informationsunderläge. Vid e-handel saknas ofta möjligheten att ställa frågor till personal på samma sätt som i en fysisk butik, och utformningen av webbplatser och appar gör det inte sällan svårt att hitta relevant information. När marknader blir mer globala och individualiserade ökar val-

friheten, men det kan samtidigt bli svårare för konsumenten att göra välgrundade val. Sverige bör därför ta initiativ till att inrätta en särskild arbetsgrupp med fokus på e-handels utmaningar. Danmark har redan samlat relevanta aktörer för att identifiera problem och föreslå åtgärder inom området, och jag anser att Sverige bör ta lärdom av detta arbete. Ett svenskt initiativ kan bygga vidare på de erfarenheter som redan finns och tydliggöra vad som kan göras på nationell nivå samt vad Sverige bör driva vidare som medlemsstat inom EU.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

13. Handels- och investeringsfrämjande åtgärder, punkt 5 (S)

av Fredrik Olovsson (S), Mattias Jonsson (S), Marianne Fundahn (S), Isak From (S) och Daniel Vencu Velasquez Castro (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2025/26:3593 av Fredrik Olovsson m.fl. (S) yrkandena 8, 15, 24–26, 29–31, 40–42 och 45 samt

avslår motionerna

2025/26:626 av Jamal El-Haj (-),

2025/26:2105 av Sten Bergheden (M) yrkande 2,

2025/26:2776 av Håkan Svenneling m.fl. (V) yrkandena 8, 14 och 15,

2025/26:2796 av Mathias Tegnér (S) yrkande 2,

2025/26:2818 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 36,

2025/26:2831 av Elisabeth Thand Ringqvist m.fl. (C) yrkande 28,

2025/26:3422 av Katarina Luhr m.fl. (MP) yrkande 25,

2025/26:3582 av Rickard Nordin m.fl. (C) yrkande 16 och

2025/26:3809 av Joar Forssell (L).

Ställningstagande

Vi anser att Sverige behöver en mer offensiv och sammanhållen handelspolitik för att möta ett alltmer osäkert omvärldsläge. Mot bakgrund av ökade geopolitiska spänningar, nya handelshinder och en hårdnande global konkurrens är det nödvändigt att ta fram en ny utrikeshandelsstrategi som stärker Sveriges konkurrenskraft och motståndskraft. Strategin bör tydligt ta till vara svenska styrkeområden och ange en färdplan för hur handelspolitiken ska kunna bidra till fler jobb, ökad export och långsiktig tillväxt.

Exportfrämjandet är en central del av detta arbete. Vi anser att de statliga exportfrämjande insatserna behöver stärkas och utvecklas, inte minst för att

fler små och medelstora företag ska kunna nå nya marknader. Det regionala exportfrämjandet bör utvecklas vidare för att företag i hela landet ska ges bättre förutsättningar att växa internationellt. I ett läge där tullar och andra handelshinder blivit vanligare bör det även inrättas en särskild stödfunktion för svenska företag som drabbas av sådana åtgärder.

Samtidigt behöver handelspolitiken i högre grad bidra till att möta globala samhällsutmaningar. Vi anser att den svenska exporten i ökad utsträckning bör bidra till global klimatnytta, bl.a. genom att främja export av klimatsmarta lösningar. För att detta ska vara möjligt krävs att innovationspolitiken integreras tydligare i de handelsfrämjande insatserna och att staten tar ett mer samlat och strategiskt grepp för att öka kommersialiseringen och exporten av svenska innovationer.

Vi anser vidare att Sverige bör ta ett samlat grepp för att stärka exporten inom life science-sektorn. Life science är ett av Sveriges viktigaste kunskaps- och exportområden, men konkurrensen är hård, och andra länder agerar strategiskt för att attrahera investeringar och kliniska prövningar. Ett tydligt mål för life science-exporten skulle stärka Sveriges internationella position och bidra till både tillväxt och bättre förutsättningar för innovation och kommersialisering inom sektorn.

Business Sweden spelar en viktig roll i arbetet med att stärka svenska företags internationella affärer. Vi anser att myndighetens uppdrag bör utvecklas så att svenska startups och scaleups får bättre stöd i sin internationalisering. Dessa företag är ofta innovationsdrivna men saknar resurser och nätverk för att etablera sig på globala marknader. Ett stärkt och mer ändamålsenligt uppdrag till Business Sweden kan bidra till att fler svenska tillväxtföretag lyckas internationellt.

Vi anser dessutom att Team Sweden bör ges ett utvidgat uppdrag som inte enbart omfattar exportfrämjande insatser utan även importfrämjande. För ett exportberoende land som Sverige är tillgången till insatsvaror och strategiska komponenter avgörande, inte minst för den gröna och digitala omställningen. Ett mer heltäckande uppdrag till Team Sweden kan bidra till robustare värdekedjor och stärkt motståndskraft i svensk ekonomi.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

14. Handels- och investeringsfrämjande åtgärder, punkt 5 (V)

av Håkan Svenneling (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2025/26:2776 av Håkan Svenneling m.fl. (V) yrkandena 8, 14 och 15 samt

2025/26:2818 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 36 och avslår motionerna
2025/26:626 av Jamal El-Haj (-),
2025/26:2105 av Sten Bergheden (M) yrkande 2,
2025/26:2796 av Mathias Tegnér (S) yrkande 2,
2025/26:2831 av Elisabeth Thand Ringqvist m.fl. (C) yrkande 28,
2025/26:3422 av Katarina Luhr m.fl. (MP) yrkande 25,
2025/26:3582 av Rickard Nordin m.fl. (C) yrkande 16,
2025/26:3593 av Fredrik Olovsson m.fl. (S) yrkandena 8, 15, 24–26, 29–31, 40–42 och 45 samt
2025/26:3809 av Joar Forssell (L).

Ställningstagande

Sverige bedriver ett omfattande handels- och investeringsfrämjande arbete på nationell nivå, bl.a. genom EKN, SEK och Business Sweden. Arbetet sker genom olika former av stöd samt genom de exportkrediter och garantier som utfärdas vid export och investeringar utomlands. Insynen i denna verksamhet är tyvärr mycket bristfällig, trots att stora summor används för att stödja investeringar och handel med diktaturer. Regeringen bör därför återkomma med förslag som innebär ökad insyn i den verksamhet som EKN och SEK bedriver.

Vidare vill jag framhålla vikten av tydliga kriterier för hur Sveriges exportfrämjande verksamhet ska bedrivas i förhållande till diktaturer. Det är min starka uppfattning att handel och investeringar inte får bidra till kränkningar av mänskliga rättigheter eller att stärka auktoritära regimer. Det är dock viktigt med en balans i dessa kriterier eftersom det finns exempel på hur handelsblockader har slagit hårt mot civilbefolkningen.

När det gäller handel med länder i Västafrika står regionen för omkring 30 procent av Afrikas befolkning och bidrar med ungefär lika stor andel av kontinentens BNP. Jag menar att Sverige, genom ett rättvist och ansvarsfullt handelsfrämjande arbete, kan bidra till en positiv utveckling i regionen. Länderna i Västafrika skiljer sig dock åt, både när det gäller ekonomiska förutsättningar och graden av demokrati. Flera länder, däribland Nigeria, är potentiella tillväxtmarknader för svenska företag, inte minst inom digitalisering, teknik, transport och grön energi. Samtidigt finns betydande handelshinder i form av politisk instabilitet, korruption, demokratiskt underskott och bristande respekt för mänskliga rättigheter.

Jag vill därför framhålla att Sveriges ekonomiska samarbeten i regionen måste utgå från varje lands rätt till nationell kontroll över sina naturresurser och bidra till ökad förädling i ursprungslandet. Genom forskningssamarbeten och ett stärkt fokus på akademisk infrastruktur kan Sverige bidra till att länderna bygger egen kapacitet. Samtidigt finns det en möjlighet att detta gynnar svensk forskning och utveckling. Regeringen bör därför skärpa kriterierna för svenskt exportfrämjande när det gäller mänskliga rättigheter.

I delar av Västafrika är misstänksamheten mot väst utbredd, mot bakgrund av historiska erfarenheter. Samarbeten med civilsamhällsorganisationer och inom akademiska forum måste därför bygga på ömsesidigt partnerskap. Centrala utgångspunkter för Sveriges exportfrämjande arbete bör därför ha ett tydligt ägarskaps- och rättighetsperspektiv och sträva efter att följa ILO:s konventioner, att säkerställa hållbara leveranskedjor samt att ställa krav på s.k. human rights due diligence (tillbörlig aktsamhet för företag), ett verktyg som företag kan använda för att förhindra att deras verksamhet har en negativ påverkan på de mänskliga rättigheterna. Andra viktiga delar är att vare sig EKN, SEK, Business Sweden eller andra berörda aktörer ska främja eller garantera affärer som undergräver arbetstagares rättigheter.

Avslutningsvis vill jag framhålla att jag är positiv till ett ökat samarbete och ökad handel, särskilt när det gäller Nigeria. En förutsättning är dock att samarbetet bygger på goda arbetsvillkor, är långsiktigt hållbart för klimat och miljö samt innefattar respekt för fackliga rättigheter. Jag anser att regeringen därför bör ge Business Sweden ett särskilt uppdrag att arbeta för att stärka fackliga rättigheter i Nigeria. Business Sweden bör även, tillsammans med EKN och SEK, få i uppdrag att säkerställa att svenskt kapital och svenska bolag inte kränker arbetstagares rättigheter i Nigeria.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

15. Handels- och investeringsfrämjande åtgärder, punkt 5 (C)

av Anders Ådahl (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2025/26:2831 av Elisabeth Thand Ringqvist m.fl. (C) yrkande 28 och

2025/26:3582 av Rickard Nordin m.fl. (C) yrkande 16 och

avslår motionerna

2025/26:626 av Jamal El-Haj (-),

2025/26:2105 av Sten Bergheden (M) yrkande 2,

2025/26:2776 av Håkan Svenneling m.fl. (V) yrkandena 8, 14 och 15,

2025/26:2796 av Mathias Tegnér (S) yrkande 2,

2025/26:2818 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 36,

2025/26:3422 av Katarina Luhr m.fl. (MP) yrkande 25,

2025/26:3593 av Fredrik Olovsson m.fl. (S) yrkandena 8, 15, 24–26, 29–31, 40–42 och 45 samt

2025/26:3809 av Joar Forssell (L).

Ställningstagande

Som jag framfört tidigare i detta betänkande är de svenska företagens hemmamarknad den europeiska. Att Sverige är en del av den inre marknaden är av stor betydelse för såväl stora som små företag. För stora företag är steget ut på den europeiska marknaden ofta litet, men för små företag kan det vara betydligt större. Jag menar att det därför behövs en tydlig strategi från regeringens sida när det gäller att ge stöd och bättre förutsättningar för små och medelstora företag att exportera till EU:s inre marknad.

Vidare vill jag framhålla att Sverige har mycket goda förutsättningar att bidra med de gröna innovationer som världen efterfrågar i klimatomställningen. Sverige har en lång tradition av innovation, en välutbildad befolkning och hög trovärdighet inom grön teknik. När Sverige utvecklar och exporterar framtidens tekniker bidrar detta inte bara till fler jobb och företag i Sverige, utan också till betydande klimatnytta långt utanför landets gränser. Ett exempel är den teknik som utvecklas i norra Sverige för produktion av fossilfritt stål, vilken bedöms ha betydande potential att minska de globala utsläppen. Gröna innovationer kan därmed göra stor skillnad för klimatet samtidigt som de skapar exportintäkter för Sverige. Det är enligt min mening därför en självklarhet att exportfrämjande åtgärder, såsom att utfärda exportkrediter, ska vara förenliga med Parisavtalet.

För att åstadkomma ett exportfrämjande som gynnar både det svenska näringslivet och den gröna omställningen anser jag att regeringen bör ta fram mål för export av miljövänlig teknik. Detta mål ska utgå från ambitionen att minska de konsumtionsbaserade utsläppen och att Sverige inte ska ha någon global klimatpåverkan senast 2045.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

16. Handels- och investeringsfrämjande åtgärder, punkt 5 (MP)

av Katarina Luhr (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2025/26:3422 av Katarina Luhr m.fl. (MP) yrkande 25 och avslår motionerna

2025/26:626 av Jamal El-Haj (-),

2025/26:2105 av Sten Bergheden (M) yrkande 2,

2025/26:2776 av Håkan Svenneling m.fl. (V) yrkandena 8, 14 och 15,

2025/26:2796 av Mathias Tegnér (S) yrkande 2,

2025/26:2818 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 36,

2025/26:2831 av Elisabeth Thand Ringqvist m.fl. (C) yrkande 28,
2025/26:3582 av Rickard Nordin m.fl. (C) yrkande 16,
2025/26:3593 av Fredrik Olovsson m.fl. (S) yrkandena 8, 15, 24–26, 29–31,
40–42 och 45 samt
2025/26:3809 av Joar Forssell (L).

Ställningstagande

Jag vill inledningsvis understryka att fossil energi måste fasas ut eftersom den är den främsta orsaken till klimatförändringarna. Förbränning av kol, olja och fossil gas leder till stora utsläpp av växthusgaser som driver på den globala uppvärmningen och bidrar till extremväder, torka och översvämningar. Detta får allvarliga konsekvenser för människors liv och hälsa, för biologisk mångfald och för den globala livsmedelsförsörjningen.

Vidare vill jag framhålla att fossila bränslen är ändliga resurser och att Sverige till stor del är beroende av import från andra länder, vilket gör energiförsörjningen sårbar för prisökningar, störningar och geopolitiska konflikter. Genom att ställa om till förnybar energi kan energisäkerheten stärkas, beroendet av fossilimport minska och nya arbetstillfällen skapas i framtidsinriktade branscher. En fossilfri energiförsörjning är därmed en förutsättning för både ett tryggare samhälle och en långsiktigt hållbar ekonomisk utveckling.

En snabb utfasning av fossil energi är därför nödvändig för att Sverige ska kunna ta sitt ansvar för klimatet och leva upp till sina internationella åtaganden enligt Parisavtalet. Som jag tidigare anfört i detta betänkande är inriktningen av handelspolitiken avgörande för att åstadkomma en hållbar samhällsutveckling, vilket innefattar en utfasning av fossil energi. En viktig åtgärd i ett sådant arbete och som jag i detta sammanhang vill lyfta fram är att exportkrediter inte ska få utfärdas till förmån för fossila projekt eller fossil infrastruktur.

EKN är en svensk myndighet som arbetar för att främja svensk export genom att erbjuda garantier och försäkringar för svenska företag och banker mot risken att inte få betalt vid exportaffärer. EKN har tidigare i undantagsfall kunnat stötta ny fossil infrastruktur i andra länder. Jag menar att det inte är förenligt med Parisavtalet att bygga ny fossil infrastruktur och att det därför inte ska kunna stöttas av svenska myndigheter, oavsett vilket land som kreditgarantierna riktas mot eller vilken fossil teknik som planeras.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

17. Granskning av direktinvesteringar, punkt 6 (S, C)

av Anders Ådahl (C), Fredrik Olovsson (S), Mattias Jonsson (S), Marianne Fundahn (S), Isak From (S) och Daniel Vencu Velasquez Castro (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2025/26:2831 av Elisabeth Thand Ringqvist m.fl. (C) yrkande 29 och

2025/26:3593 av Fredrik Olovsson m.fl. (S) yrkande 47 och

bifaller delvis motion

2025/26:2307 av Mathias Tegnér (S) yrkande 5.

Ställningstagande

En förändrad säkerhetspolitisk situation påverkar även handelspolitiken. Samtidigt som frihandel och öppenhet är viktiga utgångspunkter behöver hänsyn tas till skyddet av Sveriges säkerhetsintressen. Denna typ av avvägningar behöver göras i högre utsträckning än tidigare, och en rad åtgärder kan därför behöva vidtas från Sveriges sida. Ett exempel är en översyn av gransknings-systemet för utländska direktinvesteringar.

I grunden är det vår uppfattning att Sveriges attraktionskraft för internationella investeringar behöver stärkas, vilket företrädare för våra partier i utskottet också har framhållit i många olika sammanhang. Samtidigt behöver det finnas ett system för granskning av utländska direktinvesteringar som skyddar viktiga svenska säkerhetskänsliga verksamheter. För att strategiskt viktiga investeringar inte ska försenas eller utebli är det dock viktigt att granskningsystemet är ändamålsenligt och proportionerligt utformat. Vår uppfattning är att det nuvarande systemet inte lever upp till dessa krav och därför bör ses över. Utgångspunkten bör vara att granskningsystemet både ska värna säkerhetsintressen och möjliggöra investeringar som bidrar till jobb, tillväxt och stärkt konkurrenskraft.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

18. Hållbart företagande, punkt 7 (V)

av Håkan Svenneling (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2025/26:2369 av Håkan Svenneling m.fl. (V) yrkande 16,

2025/26:2776 av Håkan Svenneling m.fl. (V) yrkandena 9 och 23 samt

2025/26:3440 av Håkan Svenneling m.fl. (V) yrkande 11 och
avslår motionerna

2025/26:196 av Rashid Farivar (SD) yrkande 1,

2025/26:3282 av Katarina Luhr m.fl. (MP) yrkande 17,

2025/26:3422 av Katarina Luhr m.fl. (MP) yrkande 77 och

2025/26:3509 av Daniel Helldén m.fl. (MP) yrkande 40.

Ställningstagande

Jag vill inleda med att beklaga att EU:s regler om bl.a. företagens tillbörliga aktsamhet håller på att urvattnas genom kommissionens regelförenklingsiver. Jag menar tvärtom att företagens ansvar för sina leverantörskedjor bör utökas och tydliggöras. För att tydliggöra företagens miljö- och klimatansvar anser jag att det är av stor vikt att regeringen verkar för att kraven på både human rights due diligence och environmental due diligence får större genomslag i EU:s och Sveriges regelverk som rör företags agerande utomlands.

Företags agerande utomlands får enligt min uppfattning inte underskattas, bl.a. när det gäller hur väl mänskliga rättigheter efterlevs i en viss region. Ett exempel som jag vill lyfta fram är Marockos ockupation av Västsahara, som pågått sedan 1975. Det är en ockupation som strider mot internationell rätt och som FN har antagit flera tydliga resolutioner emot. Ockupationen har även bedömts som olaglig av den internationella domstolen i Haag. Tvärt emot min uppfattning uttryckte regeringen den 19 januari 2026 stöd för Marockos autonomiplan i FN-processen som rör Västsahara. Jag vill understryka att Marocko inte har suveränitet över Västsahara och därmed inte kan diktera villkoren för Västsaharas framtid. För att sätta press på ockupationsmakten är det enligt min mening uppenbart att både EU och Sverige bör ta fram riktlinjer för hur företag och investerare bör agera i regionen. Sådana riktlinjer bör syfta till att förhindra investeringar på ockuperad mark, så länge detta inte sker med godkännande av Västsaharas legitima representant, Polisario.

Vidare vill jag peka på dubbelmoralen i att länder i väst kritiserar den kinesiska staten för övergrepp mot mänskliga rättigheter, samtidigt som företag från väst kan ställa sig negativa till lagförändringar i Kina som förbättrar situationen för företagens anställda i landet. Självklart måste länder i väst, inte minst Sverige, ta ansvar för hur deras företag agerar i Kina. Sveriges regeringar, oavsett partifärg, har sällan lyft fram företagens roll för de mänskliga rättigheterna och har ofta tyckts skilja mellan politiska och ekonomiska kontakter. Jag menar att det inte är möjligt att göra en sådan åtskillnad och att separera frågor om investeringar och handel från arbetet för mänskliga rättigheter. Regeringen bör därför kräva att svenska företag som är verksamma i

Kina agerar konsekvent och i överensstämmelse med den svenska politiken när det gäller mänskliga rättigheter.

Avslutningsvis vill jag framhålla att en av flera orsaker till att Israels ockupation av Palestina kan fortgå är sättet som internationella företag agerar på. I rapporten *From economy of occupation to economy of genocide* från FN:s särskilda rapportör för de palestinska områdena, Francesca Albanese, pekas ett flertal företag ut för att bidra till ockupationsmaktens genomförande av ockupationen, bl.a. genom rivningar. Ett av de företag som nämns är svenska Volvo Group, som fortsätter att sälja grävmaskiner till Israel år efter år. Ett annat företag är Atlas Copco, som enligt rapporten bidragit med utrustning till militära poster och annan infrastruktur på ockuperat territorium.

Som jag och mina partikamrater i Vänsterpartiet många gånger har framhållit bör Sverige agera kraftfullt både för att förhindra att nya israeliska bosättningar tillkommer på palestinsk mark och för att befintliga bosättningar ska avvecklas omgående. En del i detta är att regeringen, på samma sätt som Norges regering, tar fram rekommendationer till företag. Den svenska regeringen bör därför, likt den norska regeringen, ta fram rekommendationer till svenska företag om hur de bör förhålla sig till handel och försäljning till Israel som kan bidra till att ockupationen av Palestina fortgår. Rekommendationerna bör enligt min uppfattning innehålla en avrådan från all handel och verksamhet som direkt eller indirekt stödjer olagliga israeliska bosättningar. De bör också innefatta uppmaningar till företag att ta hänsyn till juridiska, ekonomiska och moraliska aspekter i affärer kopplade till Israel på ockuperad mark.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

19. Hållbart företagande, punkt 7 (MP)

av Katarina Luhr (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2025/26:3282 av Katarina Luhr m.fl. (MP) yrkande 17,

2025/26:3422 av Katarina Luhr m.fl. (MP) yrkande 77 och

2025/26:3509 av Daniel Helldén m.fl. (MP) yrkande 40 och
avslår motionerna

2025/26:196 av Rashid Farivar (SD) yrkande 1,

2025/26:2369 av Håkan Svenneling m.fl. (V) yrkande 16,

2025/26:2776 av Håkan Svenneling m.fl. (V) yrkandena 9 och 23 samt

2025/26:3440 av Håkan Svenneling m.fl. (V) yrkande 11.

Ställningstagande

Det rapporteras ofta om företag som bryter mot de mänskliga rättigheterna och inte tar hänsyn till miljön eller arbetstagarnas rättigheter. Ett sådant beteende är självklart oacceptabelt. För att sätta stopp för företag som agerar på detta sätt anser jag att det behövs ett tydligt och skarpt regelverk som reglerar hållbart företagande. Det skulle samtidigt leda till en hållbar konkurrens och innebära att bolag som tar ansvar premieras. Jag anser därför att både EU och Sverige bör ta fram stark lagstiftning om att företag ska respektera mänskliga rättigheter, miljö och Parisavtalet genom hela leverantörskedjan så att t.ex. barnarbete och förstörelse av ekosystem stoppas.

I grunden välkomnar jag de viktiga framsteg som EU har gjort genom att anta lagstiftning som stärker företags ansvar och ökar transparensen. Reglerna om hållbarhetsrapportering och tillbörlig aktsamhet för företag är ett viktigt genombrott för att säkerställa att företag systematiskt beaktar sin påverkan på miljö, klimat och mänskliga rättigheter. Jag ser dock med oro på EU-kommisionens regelförenklingsinitiativ som riskerar att leda till avsevärda försvagningar av redan antagna hållbarhetsregler. Transparens, rättvisa och möjlighet till ansvarsutkrävande är grundläggande förutsättningar för ett hållbart näringsliv, och förenkling av hållbarhetslagstiftning får inte ske på bekostnad av dess syfte. Det kan enligt min mening inte ligga i Sveriges eller svenska företags långsiktiga intresse att EU backar från regler som är brett förankrade och som bidrar till ökad tydlighet, etik och rättvisa i globala värdekedjor. Sverige bör därför ta tydlig ställning mot initiativ som riskerar att urholka EU:s hållbarhetsregelverk och arbeta aktivt tillsammans med likasinnade medlemsstater för att värna och vidareutveckla den lagstiftning som syftar till att säkerställa ett verkligt hållbart företagsansvar.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

20. Hållbart företagande, punkt 7 – motiveringen (S)

av Fredrik Olovsson (S), Mattias Jonsson (S), Marianne Fundahn (S), Isak From (S) och Daniel Vencu Velasquez Castro (S).

Ställningstagande

I detta avsnitt behandlas flera motionsyrkanden som rör hållbart företagande. Yrkandena innehåller olika förslag om att stärka företags ansvar för mänskliga rättigheter, miljö och klimat. Med anledning av dessa förslag vill vi framhålla att det svenska näringslivet har en nyckelroll i omställningen till ett mer hållbart samhälle. Många svenska företag ligger i dag långt framme när det gäller ansvarstagande inom dessa områden. Det är en styrka och ger en tydlig konkurrensfördel. Samtidigt finns det en risk att svenska företag missgynnas i konkurrensen med aktörer som inte omfattas av, eller inte lever upp till, mot-

svarande krav. Vi menar att det därför finns ett betydande behov av gemensamma och robusta regelverk som säkerställer att bristande ansvarstagande inte lönar sig.

Vi kan konstatera att EU för närvarande arbetar med att förenkla många av sina regelverk, inklusive de som rör företags hållbarhetsarbete. På ett övergripande plan ser vi positivt på detta arbete eftersom regler bör vara utformade så att de inte leder till oproportionerliga kostnader eller onödiga administrativa bördor för företag. Det är enligt vår uppfattning viktigt att regelverk är tydliga, förutsebara och enkla för företag att följa.

Samtidigt vill vi framhålla att regelförenklingar inte får leda till sänkta ambitioner när det gäller klimat och miljö, arbetstagares rättigheter, respekten för mänskliga rättigheter eller arbetet mot korruption. Vi ser en risk för att de senaste förenklingsförslagen i direktivet om tillbörlig aktsamhet för företag i fråga om hållbarhet kan få just sådana konsekvenser. Att extremhögern i Europaparlamentet har fått inflytande över dessa förslag bidrar dessutom till osäkerhet och ger inte förutsättningar för långsiktiga och stabila spelregler för vare sig svenska eller övriga europeiska företag. Eventuella ändringar i detta regelverk bör i stället vara väl avvägda, träffsäkra och inriktade på att underlätta regelefterlevnad utan att syftet försvagas. Särskild hänsyn måste också tas till små och medelstora företags förutsättningar så att de ska kunna hantera risker och leva upp till kraven på ökad aktsamhet. Vi förutsätter också att regeringen tar fram gedigna konsekvensanalyser av hur förändringar i regelverken påverkar svensk konkurrenskraft och svenska arbetstillfällen.

Avslutningsvis vill vi understryka vikten av att svenska företag respekterar och följer internationell rätt, EU-rätten och svensk lagstiftning på hållbarhetsområdet. Mot denna bakgrund ser vi inga skäl att tillstyrka de tillkännagivanden som föreslås i motionerna.

Samtliga motionsyrkanden avstyrks därmed.

BILAGA

Förteckning över behandlade förslag

Motioner från allmänna motionstiden 2025/26

2025/26:196 av Rashid Farivar (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om skärpta krav på fordonstillverkare gällande transparens och ansvar för miljömässiga och sociala aspekter av tillverkning och återvinning av fordon och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:626 av Jamal El-Haj (-):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av att stärka Sverige som ett etablerat innovations- och investeringsland och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:1924 av Borianana Åberg (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förstärka handels- och investeringsförbindelserna mellan EU och Taiwan och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:2105 av Sten Bergheden (M):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ta fram en tydlig strategi för ökad export av svensk mat och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:2237 av Sten Bergheden (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige bör arbeta för att inom EU driva frågan om att upphäva förbudet mot handel med sälprodukter och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:2297 av Markus Selin (S):

3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheterna att införa krav på svensk rättslig representation där plattformar som verkar i Sverige måste ha en juridisk person i landet som kan ta emot rättsliga krav för att myndigheter lättare ska kunna driva processer, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2025/26:2307 av Mathias Tegnér (S):

3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om handelspolitiska prioriteringar och tillkännager detta för regeringen.

5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige bör stärka den egna prövningen av utländska investeringar i känsliga sektorer för att skydda nationella säkerhetsintressen och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:2369 av Håkan Svenneling m.fl. (V):

16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör kräva att svenska företag som är verksamma i Kina uppträder konsekvent och i överensstämmelse med den allmänna svenska politiken när det gäller mänskliga rättigheter, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2025/26:2396 av Markus Wiechel (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om nya åtgärder mot oetisk dropshipping och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en översyn i syfte att få en ökad transparens inom dropshipping och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:2401 av Markus Wiechel (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att aktivt verka inom EU för ett undantag från förordning 1007/2009 så att försäljning av produkter från sälar skjutna under licens- och skyddsjakt blir tillåten och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att initiera en dialog med andra EU-medlemsstater för att skapa stöd för ett undantag från EU:s förbud och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:2776 av Håkan Svenneling m.fl. (V):

8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör få i uppdrag att skärpa kriterierna när det gäller mänskliga rättigheter för svenskt exportfrämjande och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen fortsatt bör arbeta för att utvidga kraven för human rights due diligence och införa detta samt ett klimat- och miljöperspektiv enligt environmental due diligence i regelverken för företags agerande utomlands och tillkännager detta för regeringen.
14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör ge Business Sweden ett särskilt uppdrag att arbeta för att stärka fackliga rättigheter i Nigeria och tillkännager detta för regeringen.

15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör ge Exportkreditnämnden (EKN), Svensk Exportkredit (SEK) och Business Sweden ett särskilt uppdrag att se till att svenskt kapital och svenska bolag inte kränker arbetstagares rättigheter i Nigeria, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
23. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige i EU bör verka för att utarbeta riktlinjer för företag och investerare i syfte att förhindra investeringar på ockuperad mark så länge det inte sker efter godkännande av Västsaharas legitima representant Polisario och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:2796 av Mathias Tegnér (S):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stärka exporten av svensk miljö- och klimatteknik via Team Sweden och de regionala exportcentrumen, med särskilt fokus på snabbväxande marknader och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:2818 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V):

36. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med förslag om ökad insyn i den verksamhet som EKN och SEK bedriver och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:2823 av Stina Larsson m.fl. (C):

18. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om hårdare krav på e-handelsplattformar och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:2825 av Stina Larsson m.fl. (C):

18. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att upphäva EU:s förbud mot att handla med sälprodukter och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:2831 av Elisabeth Thand Ringqvist m.fl. (C):

11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att inom det nordiska samarbetet stärka samverkan kring implementering av EU-regler för att undvika att nya gränshinder inom Norden skapas och tillkännager detta för regeringen.
25. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att få till stånd fler frihandelsavtal och tillkännager detta för regeringen.
26. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ett globalt avtal om sänkta och borttagna tullar på miljö- och klimatteknik behöver vara högsta prioritet för ett reformerat WTO och tillkännager detta för regeringen.

27. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att öppna EU:s inre marknad ytterligare och tillkännager detta för regeringen.
28. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en tydlig strategi till stöd för små och medelstora företags möjligheter att exportera till EU:s inre marknad och tillkännager detta för regeringen.
29. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om handelsregler avseende vissa länder och granskning av direktinvesteringar och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:2860 av Boriana Åberg (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör överväga förstärkta handels- och investeringsförbindelser mellan EU och Taiwan och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:3191 av Jonny Cato m.fl. (C):

8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ömsesidigt erkännande avseende tjänstesektorn inom EU och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:3282 av Katarina Luhr m.fl. (MP):

17. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att EU och Sverige bör lagstifta om att företag ska respektera mänskliga rättigheter och miljö genom hela leverantörskedjan och tillkännager detta för regeringen.
18. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ställa krav på klimat och miljö tillsammans med sociala krav i handelsavtal och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:3285 av Camilla Brunsberg (M):

3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att arbeta internationellt för att återinföra ett undantag inom WTO som möjliggör handel med sälprodukter och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:3422 av Katarina Luhr m.fl. (MP):

25. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige inte ska använda exportkrediter för att stötta fossila projekt eller fossil infrastruktur och tillkännager detta för regeringen.
73. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att alla handelsrelationer som Sverige medverkar i ska ta hänsyn till miljö, klimat och mänskliga rättigheter och tillkännager detta för regeringen.

- 74. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att låta handelspolitiken vara drivande för klimatomställning och tillkännager detta för regeringen.
- 75. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ställa skarpare krav och villkor genom Sveriges och EU:s utrikes- och handelspolitik för att driva på det globala klimatarbetet och tillkännager detta för regeringen.
- 77. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för att EU lagstiftar om att företag i sitt hållbarhetsarbete ska respektera mänskliga rättigheter, agera miljömässigt hållbart och följa Parisavtalets intentioner genom hela leverantörskedjan, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
- 203. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för ett konstruktivt användande av CBAM, due diligence och liknande verktyg på EU-nivå för att stimulera klimatomställning i globala värdekedjor och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:3440 av Håkan Svenneling m.fl. (V):

- 11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att den svenska regeringen likt den norska regeringen borde ta fram rekommendationer till svenska företag om hur de bör förhålla sig till handel och försäljningar till Israel som kan bidra till att ockupationen av Palestina fortgår och tillkännager detta för regeringen.
- 42. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med en plan för att underlätta handeln mellan Sverige och Palestina och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:3509 av Daniel Helldén m.fl. (MP):

- 38. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska vara ett föregångsland för fri, rättvis och hållbar handel och tillkännager detta för regeringen.
- 40. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om företags ansvar för miljö och mänskliga rättigheter och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:3548 av Daniel Helldén m.fl. (MP):

- 47. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att de digitala marknadsplatserna som konsumenterna handlar ifrån själva ska stå som ansvarig aktör i de fall ingen annan aktör tar ansvar för produkten och tillkännager detta för regeringen.
- 79. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över och skärpa kraven på e-handelsplattformar och tillkännager detta för regeringen.

80. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa en "task force" för utmaningar kopplade till e-handel och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:3582 av Rickard Nordin m.fl. (C):

9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige bör vara pådrivande för att EU skyndsamt breddar systemet med klimattullar till fler sektorer som minskar risken för koldioxidläckage, främjar rättvis konkurrens och stärker ambitionerna för utsläppsminskningar såväl i EU som internationellt, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för ett avskaffande av internationella handelshinder för klimatsmarta varor och tjänster i enlighet med WTO:s artikel 20 i syfte att främja spridningen av klimatvänlig teknik och klimatvänliga varor över gränserna och tillkännager detta för regeringen.
16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att underlätta för svensk klimatsmart export genom att införa de mål för export av klimatsmart teknologi som beslutades av Miljömålsberedningen liksom mål för konsumtionsbaserade utsläpp så att Sveriges globala klimatavtryck ska vara nettonegativt senast 2045 och tillkännager detta för regeringen.
17. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska verka för att alla produkter på EU:s inre marknad ska klimatomärkas för att styra mer hållbar konsumtion samtidigt som Sverige går före och inför klimatomärkning nationellt, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2025/26:3593 av Fredrik Olovsson m.fl. (S):

8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett mål för life science-export och tillkännager detta för regeringen.
15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om Business Swedens möjligheter att främja svenska startups och scaleups internationella affärer och tillkännager detta för regeringen.
24. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ta fram en ny utrikeshandelsstrategi och tillkännager detta för regeringen.
25. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stärka exportfrämjande insatser och tillkännager detta för regeringen.
26. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge Team Sweden ett utvidgat uppdrag som även omfattar importfrämjande insatser, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
27. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att fördjupa och utveckla EU:s inre marknad och tillkännager detta för regeringen.

28. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att EU ska bedriva en öppen handels- och investeringspolitik gentemot omvärlden, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
29. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utveckla det regionala exportfrämjandet och tillkännager detta för regeringen.
30. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att små och medelstora företag ska få bättre stöd att nå nya marknader, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
31. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa en stödfunktion för svenska företag som drabbats av tullar och andra handelshinder, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
32. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för nya frihandelsavtal och andra typer av handelssamarbeten och tillkännager detta för regeringen.
33. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att modernisera WTO:s regelverk och återupprätta ett fungerande tvistlösningssystem och tillkännager detta för regeringen.
34. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stärka handeln med Ukraina och tillkännager detta för regeringen.
37. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige i alla EU:s handelsavtal ska verka för höga krav på mänskliga rättigheter, arbetsvillkor, miljöskydd och antikorruption och tillkännager detta för regeringen.
38. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att handelspolitiken ska bidra till genomförandet av Agenda 2030 och Parisavtalet och tillkännager detta för regeringen.
39. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att avskaffa handelshinder för klimatsmarta lösningar och tillkännager detta för regeringen.
40. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att öka den svenska exportens bidrag till global klimatnytta och tillkännager detta för regeringen.
41. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att integrera innovationspolitiken i handelsfrämjande insatser och tillkännager detta för regeringen.
42. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ta ett samlat och strategiskt grepp för att öka kommersialiseringen och exporten av svenska innovationer och tillkännager detta för regeringen.
45. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att öka Sveriges attraktionskraft för internationella investeringar och tillkännager detta för regeringen.
47. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över systemet för granskning av utländska direktinvesteringar och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:3596 av Elisabeth Thand Ringqvist m.fl. (C):

4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska verka för att alla produkter på EU:s inre marknad ska klimatmärkas för att styra mot mer hållbar konsumtion, samtidigt som Sverige går före och inför klimatmärkning nationellt, och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:3623 av Morgan Johansson m.fl. (S):

8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige och EU ska stärka handeln med Ukraina så att Ukraina i ökad utsträckning får tillgång till EU:s inre marknad, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
66. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en fri, hållbar och rättvis handel och tillkännager detta för regeringen.
67. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att WTO måste stärkas och moderniseras för att kunna möta de utmaningar som det multilaterala handelssystemet står inför och tillkännager detta för regeringen.
68. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige bör verka för att fler strategiskt viktiga frihandelsavtal ingås, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2025/26:3729 av Kerstin Lundgren m.fl. (C):

35. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska verka för att EU diversifierar sina handelskedjor genom att säkra utbud från flera aktörer, särskilt av kritiska råvaror, och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:3733 av Åsa Westlund m.fl. (S):

72. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en etisk förvaltning av säl, där EU även ska tillåta handel med sälprodukter, och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:3809 av Joar Forssell (L):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om åtgärder för att främja demokratisk utveckling och ökat ekonomiskt välbefinnande och tillkännager detta för regeringen.